

KUULOLIITON JULKAISU 6 • 2017

kuuloviesti

**HANNU SELVISI
VAIKEUKSISTA VOITTOON**

**MYÖNTEINEN ASENNE
AUTTAA ETEENPÄIN
TYÖELÄMÄSSÄ**

**KUULOESTEETTÖMYYDEN
KYSYNTÄ KASVAA**

Huonokuuloisena työelämässä

Huonokuuloisena työelämässä

KUULOVIESTI 6 • 2017

8

ERKKI AHONEN

18

ERKKI AHONEN

20

MAURI KUNNAS

KANNEN KUVA: ERKKI AHONEN

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Lyhyesti
- 5 Puheenjohtajan palsta
- 6 Terveysteksti
- 8 Uusi puheenjohtaja Jouni Aalto
- 10 Hannu selvisi vaikeuksista voittoon
- 12 Myönteinen asenne auttaa eteenpäin työelämässä
- 14 Kuulopolku voi kulkea myös kuntoutuksen kautta
- 16 Pakina: Dolce Vita
- 18 Kuuloesteettömyyden kysyntä kasvaa
- 20 Mauri Kunnaksen kuulokojeita käyttävät hahmot
- 23 Kirjat: Vihan ajasta luonnon rauhaan
- 24 Reissuvihko kuulonauton mukana
- 26 Voihan vammaisen: lasten kuvasanakirja
- 30 Kentältä
- 32 Kurssit
- 36 Ilmoitukset
- 38 Ristikko
- 39 Ledaren

SEURAAVAN LEHDEN
TEEMANA ON
**YSTÄVIÄ JA
KAVEREITA.**
LEHTEÄ VARTEN
TOIMITETTAVAN AINEISTON
TULEE OLLA TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN
22.1.2018.

Kuuloliitto ry:n julkaisu
82. vuosikerta, 6 kertaa
vuodessa.

Kuuloliitto ry
Ilkantie 4, 00400 Helsinki
Puh. (09) 5803 830
kuuloviesti@kuuloliitto.fi

Vastaava päätoimittaja
Eeva Härkänen
p. 0400 958 929

Päätoimittaja
Juha Hietala
p. 050 569 7978

Toimitus
Erkki Ahonen, p. 040 5608 322

Toimitusneuvosto
Merja Mäkinen pj.
Erja Linkki
Leena Olsbo-Rusanen

**Kuuloviestin tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
www.kuuloliitto.fi tai
(09) 5803 830
Tilaushinta 35 € vsk muille kuin
jäsenille

Ilmoitusmyynti
Kuuloliitto ry, p. (09) 5803 830
Ilmoitusaineistot:
kuuloviesti@kuuloliitto.fi

Sivunvalmistus
Joutsen Media Oy/Mira Tuovinen

Kuuloliitto ry

www.kuuloliitto.fi
www.kuulosuoja.fi
www.kuulokynnys.fi
www.moottorikorvat.net

ISSN-L 0023-5741
ISSN 0023-5741 (painettu)
ISSN 2242-6752 (verkkolehti)

Painopaikka:
Erweko Oulu

Pääkirjoitus

”Nopeaan muutokseen parhaiten sopeutuvat tulevat olemaan valtataistelun huipulla.”

Tulevaisuudessa sopeutujien työmarkkinat

Aloittelin työuraani 15-vuotiaana jakamalla mainoksia ja hieman myöhemmin mm. kaupan kassahommissa. Elettiin 80-luvun loppupuolta ja oltiin siirtymässä 90-luvulle. Olin alle parikymppinen ja maailma oli kovin toisenlainen, kuten myös silloinen työelämä. Ajatukseni ja odotukseni työn tekemistä kohtaan perustuivat sen ajan henkeen. Koulutuksen merkitystä korostettiin suuresti: ”Hanki hyvä koulutus, jotta turvaat tulevaisuutesi.”

Nykyään lähes kaikki palvelut ovat verkossa ja monet työt hoidetaan tietokoneella. Minun sekä muiden on ollut pakko opetella puuttuvat taidot, seurata tekniikan kehitystä ja koulutautua myös näiden välttämättömyyksien suhteen. Onneksi näistä asioista kiinnostunutta tai osaavaa ei enää pidetä ”nörttinä”, kuten omassa nuoruudessani.

Työn tekeminen on muuttunut myös sisällöllisesti. Harvassa työpaikassa voit tehdä vain ”yhtä juttua”, vaan enemmänkin joudut tai saat tehdä useampia eri tehtäviä. Työtä voi tehdä nykyään myös kotoa käsin, joko osittain tai kokonaan. Lisäksi harva, jos kukaan voi tänä päivänä olla varma työpaikastaan, oli koulutus tai osaaminen minkälaista tahansa. Koulutus ei siis välttämättä turvaakaan tulevaisuutta, kuten minulle opetettiin.

Nämä kuvaamani asiat ovat vain osa niistä monista muutoksista, jotka olen työelämässä huomannut. Ne ovat täysin yhteneviä vuonna 2016 valmistuneen Kuuloliiton työelämää käsittelevän toimintaympäristön analyysin kanssa, mikä tehtiin uuden strategian pohjaksi. Kuulovammaisten kohdalla työelämään liittyvät tarpeet ovat valtaväestöön verrattuna huomattavasti haastavampia. Suurimpana ongelmana on edelleen työnantajien ja työvoima-

viranomaisten tiedon puute kuulovammaisten työntekijöiden tarpeista, mukauttamistoimista ja tuista. Siksi liiton strategiassa vuosille 2018–2020 nostetaan esille juuri tietoisuuden lisääminen kuulovammaisten työelämän eri osa-alueista.

Omille lapsilleni, jotka ovat koulupolkunsa alussa, huomaan korostavani edelleen koulutuksen merkitystä. Se, mitä jätän heille vielä tässä vaiheessa sanomatta, liittyy tulevaisuuden hypernopeasti muuttuvaan maailmaan: nopeaan muutokseen parhaiten sopeutuvat tulevat olemaan valtataistelun huipulla. Sama näkyy jo tämänkin päivän työelämässä. Työntekijät jakaantuvat entistä enemmän niihin, jotka sopeutuvat ja omaksuvat uudet tarvittavat taidot. Osaajat tulevat pärjäämään ja olemaan vahvoilla työmarkkinoilla. Oleellinen kysymys on: Miten pitää itsensä jatkuvasti muutoksen harjalla ja minkälaiset mahdollisuudet siihen tarjotaan?

ESA KALELA

JUHA HETALA

Kuuloliiton toiminnanjohtaja irtisanoutui

Kuuloliiton toiminnanjohtaja **Pekka Lapinleimu** irtisanoutui tehtävästään 10.11.2017. Lapinleimu aloitti Kuuloliiton toiminnanjohtajana vuoden 2002 alussa. Hän on koulutukseltaan korvalääkäri ja audiologi, ja työskenteli ennen Kuuloliittoa HUS:n Jorvin sairaalassa osastonlääkärinä. Lapinleimu valittiin vuonna 2002 tehtäväänsä kuulovammaisuuteen liittyvän erityisasiantuntemuksen takia.

Lapinleimu on ollut työnsä ohessa aktiivisesti mukana monenlaisissa verkostoissa ja yhteistyöhankkeissa, hän on toiminut esimerkiksi Kuntoutusverkoston puheenjohtajana. Lapinleimu on toiminut myös useissa luottamustoimissa kuten esimerkiksi RAY:n hallituksessa ja VATES-säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana.

Vuosina 2002–2017 Kuuloliiton toiminta on kokenut merkittäviä muutoksia. Toiminnan painopiste on siirtynyt viime vuosien aikana kuntoutuksesta edunvalvontaan. Kuntoutustoiminta aiheutti liitolle suuria tappioita vuosina 2010–2014, mistä alkoi toiminnan merkittävä uudistaminen. Kuntoutustoiminta yhtiöitettiin lopulta vuoden 2015 alusta. Kuuloliiton talous on nyt kokonaisuudessaan saatu tasapainoon: vuonna 2017 talous tulee olemaan jo selvästi ylijäämäinen.

ANTTI AHTILUOTO

Hätätekstiviestin voi nyt lähettää 112:een

Hätäilmoituksen voi nyt lähettää tekstiviestillä hätänumeroon 112. Käyttäjän pitää lain mukaan rekisteröityä ennakoon hätätekstiviestipalveluun.

Valtakunnallinen hätätekstiviestinumero 112 otettiin käyttöön 1. joulukuuta alkaen. Hätäkeskuspalvelujen johtaja **Marko Niemisen** mukaan hätätekstiviestipalvelu on suunnattu ensisijaisesti henkilöille, jotka eivät kuule tai pysty tuottamaan puhetta. Palveluun voi kuitenkin rekisteröityä kuka tahansa.

Laki edellyttää puhelinnumeron ennakorekisteröintiä. Hätätekstiviestipalveluun rekisteröitymistä on lain valmistelun yhteydessä pidetty tärkeänä järjestelmään kohdistuvan ilkeän käytön välttämiseksi ja palvelun turvaamiseksi.

– Hätätekstiviestin voi lähettää vain sellaisesta puhelinnumerosta, mikä on rekisteröity etukäteen. Ennakorekisteröinti tehdään suomi.fi-sivustolla, ja se edellyttää vahvaa tunnistautumista esimerkiksi pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta käyttäen, kertoo Nieminen.

Nyt erityisryhmillä käytössä olevat alueelliset hätätekstiviestinumero poistuvat vuoden 2018 lopussa. Pitkällä siirtymäajalla halutaan varmistaa, että apu ei jää saamatta numeron vaihtumisen vuoksi.

– Vuoden 2018 lopussa alueellisiin hätätekstiviestinumeroihin kytketään automaattinen vastausviesti, missä opastetaan rekisteröitymään uuteen hätätekstiviestipalveluun.

Hätäkeskuspäivystäjä joutuu tekstiviesteissä kysymään avuntarvitsijalta samat perustiedot kuin hätäpuhelun aikana ja tekemään lain mukaisen riskinarvion avun välittämisestä.

– Hätätilanteessa nopea avun saaminen kannattaa varmistaa lähettämällä mahdollisimman paljon tietoa jo ensimmäisessä viestissä. Hätäilmoituksen käsittelyaika kasvaa, jos viestejä vaihdetaan paljon, Nieminen opastaa.

Nieminen muistuttaa, että hätätilanteessa 112:een kannattaa kuitenkin aina soittaa, jos se vain on mahdollista.

Lue lisää palvelusta ja rekisteröitymisestä: 112.fi/hataatekstiviesti

Kysymyksiä ja vastauksia hätätekstiviestipalveluista: 112.fi/hataatekstiviesti

Lähde: Hätäkeskuslaitos

Puheenjohtaja

”Toivottavasti voimme jatkaa eteenpäin kohti kuulovammaisille parempaa maailmaa.”

SYDÄMIEN JA KORVIEN ASIALLA

// Ainoastaan sydämellään näkee hyvin. Tärkeimpiä asioita ei näe silmillä.” Tämä Antoine de Saint-Exupéryn mietelause hänen teoksestaan Pikku Prinssi tuli mieleeni, kun istahdin alas juuri ennen Suomen 100-vuotisjuhlaa kirjoittamaan viimeistä puheenjohtajan palstaani.

Valitsin tämän viimeisen kirjoitukseni teemaksi oman elämänpolkuni kuulovammaisena. Olin alle kouluikäinen, kun kuulovammani todettiin. Vahva luonteeni tuli esiin jo silloin, koska kieltäydyin ottamasta kuulokojetta käyttöön. Kokeilut jäivät parin tunnin mittaisiksi. Sinnittelin silti koulussa, suoritin ylioppilastutkinnon hyvin paperein. Kuulokojeiden käyttämättä jättäminen kirjattiin terveydenhuollossa huolestuneina merkintöinä potilaskertomukseen. Sitten Helsingin Laakson sairaalan korvalääkäri lähetti yllätyskutsun suoraan minulle, voisiko nollaa kuulokojetta käyttävälle teinille sovittaa radikaalisti kaksi kuulokojetta. Pumpulinpehmeään äänimaailmaan eksynyt Eija oli häkeltyneenä valmis kokeiluun, joka onnistui täydellisesti. Vasta tänä vuonna kuulin, että tämä radikaali korvalääkäri oli ”kaksien kojeiden sovituvimmastaan” saanut palautetta työnantajaltaan yhteiskunnan varojen tuhlaamisesta.

Mutta tämä lääkäri näki sydämellään. Haluan palstani välityksellä lausua hänelle julkisen kiitoksen 30 vuotta myöhemmin. Kaksi kuulokojetta kuuluu jokaiselle tarvitsevalle. Vahvatahtoisesta lapsesta kasvoi vahvatahtoinen nainen. Elämä ei tuonut mukanaan lapsia ja perhettä, koska sydämen asiat ovat aina hankalia, mutta yhteys Kuuloliiton toimintaan jäi. Siitä tuli minun perheeni. Sain ensin arvoni kuulovammaisten nuorten äiti, uusimmasa liittokokouksessa olin jo kuulovammaisten

nuorten isoäiti. Vaikka koen itse itseni vielä nuoreksi...

Olen kuullut myös itsestäni, että ”harva on tehnyt näitä asioita enemmän sydämellään”. Kiitän myös tämän sanojaa. Ehkä tämä on totta, hyvässä ja pahassa. Aina ei ole malttanut ottaa järkeä mukaan, vaikka joskus olisi tarvinnut. Tässä yhteydessä haluan myös pyytää anteeksi kaikilta, joita olen tahtomattani loukannut. Toivottavasti voimme jatkaa eteenpäin, kohti kuulovammaisille parempaa maailmaa, kukin omalla tavallamme, toistemme kanssa tai toisistamme huolimatta.

Vaikka mieli on toisaalta haikea, on se myös varovaisen helpottunut. Minulla on kädet täynnä yhdistystoimintaa Turussa, ja päätoimen työ vaatii ikääntyvältä joka vuosi enemmän. Palkka- ja vapaaehtoistyön yhdistäminen ei ole helppoa, siksi nostankin hattua ja peukua liiton työssäkäyville uusille puheenjohtajille sekä liittohallitukselle. Atk-alan ammattilaisen sanoin: Respect! Pitäkää paatti kurssissa!

Toivotan kaikille rauhallista joulunaikaa ja onnellista uutta vuotta.

EIJA ISAKSSON

ANNETTE FAGERSTRÖM

Terveydeksi-palsta tarjoaa ajankohtaista tietoa kuulosta ja terveydestä. Kokonaisvaltainen hyvinvointi on monen tekijän summa, johon vaikuttavat muun muassa ihmissuhteet, uni, ravinto ja liikunta.

TAIDE TUKEE TYÖNTEKIJÖIDEN TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

Taidetoimintaan osallistuminen on kansainvälisten tutkimusten mukaan yhteydessä työntekijöiden terveyteen ArtsEqual-hankkeen tuoreen toimenpidesuosituksen mukaan. ”Taide vahvistaa työhyvinvointia” -suositus on suunnattu työnantajille ja sen ovat laatineet Työterveyslaitoksen tutkijat.

Taiteen terveysvaikutuksia on löydetty useissa tutkimuksissa. Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan uupumus- ja masennusoireita esiintyi vähemmän niillä työntekijöillä, joiden työpaikka tarjosi työntekijöille taidetoimintaa. Näillä työpaikoilla myös päätöksenteko oli joustavampaa.

Toimenpidesuosituksessa todetaan, että jos taidetoiminnalla voitaisiin pienentää edes pientä osaa merkittävimmistä menetetyt

työpanoksen kustannuseristä työpaikoilla – kuten sairauspoissaoloja ja samalla työterveyshuollon maksuja, sairaana työskentelyä ja työkyvyttömyyseläkkeitä – se toisi mittavia säästöjä sekä työpaikoille että yhteiskunnalle.

Toimenpidesuosituksessa esitetään käytännönläheisiä tapoja taidetoiminnan sisällyttämiseksi osaksi työpäivää.

Taideyliopiston koordinoima ArtsEqual-hanke tutkii, kuinka taide julkisena palveluna voisi lisätä yhteiskunnallista tasa-arvoa ja hyvinvointia 2020-luvun Suomessa. Hanketta rahoittaa Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvosto

Lähde: ArtsEqual-hanke, www.artsequal.fi

YLI 500 SUOMALAISTA ODOTTAA ELINSIIRTOA

Ylen kanavilla käynnistyvä Odota-kampanja muistuttaa, ettei kaikille löydy uutta elintä ajoissa.

Suomessa elinsiirtoa odottaa jo yli 500 ihmistä. Siirrettävistä elimistä on jatkuva pula. Joillekin odottaminen kestää liian kauan, eivätkä he selviä siihen saakka, että sopiva elin löytyy. Tänä vuonna lokakuun loppuun mennessä elinsiirtoja oli tehty 317. Viime vuonna siirtoja tehtiin 399.

Yksi elinluovuttaja auttaa keskimäärin kolmea ihmistä, mutta parhaimmillaan jopa kuusi voi saada uuden elimen samalta luovuttajalta.

Lain mukaan jokainen on elinluovuttaja, jos ei ole sitä eläessään kieltänyt. Elinluovutuskortti on kuitenkin edelleen paras tapa ilmaista elinluovutustahto, myös hoitoalan ammattilaisten mielestä. Kortti helpottaa elinluovutusta, jolloin elimet saadaan nopeasti niitä tarvitseville, kuljetus- ja kylmäsäilytysaika lyhenee ja elinsiirron saavan ennuste paranee. Elinluovutuskortin voi tilata ilmaiseksi postin kautta kotiin osoitteesta www.elinluovutuskortti.fi

Odota-kampanja Ylen kanavilla www.odota.fi.

Lähde: Munuais- ja maksaliitto

VAMMAISTEN TULKKAUSPALVELU UUDISTUU VUODEN 2018 ALUSSA

Uudistuksen myötä

- tulkkauspalvelun asiakkaat voivat ottaa käyttöön henkilökohtaisen tulkkilistan.
- palvelu järjestetään niin läheltä asiakasta tai tulkkauspaikkaa kuin mahdollista.
- vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen (VATU-keskus) yhteystiedot muuttuvat. Uudet yhteystiedot on järjestetty alueittain.

Henkilökohtainen tulkkilista on lista tulkeista, joille asiakkaan tulkkaustilaukset pyritään välittämään. Asiakkaat voivat:

- valita, haluavatko käyttää tulkkilistaa vai eivät.
- ehdottaa lähialueeltaan tulkkeja, joita toivovat tulkkilistalle.
- nimetä erikseen, kenet haluavat tulkiksi esimerkiksi kerhoon, työelämään tai harrastukseen.

Tulkkilista laaditaan yhteistyössä Kelan kanssa. Tiedot tulkeista löytyvät tulkkauspalvelun tuottajien verkkosivuilta.

Asiakkailla, jotka eivät halua tulkkilistaa, välitetään sopiva tulkki läheltä paikkaa, jossa he tarvitsevat tulkkausta. Poikkeuksena ovat läheiset perhetapahumat, joihin voi itse ehdottaa tulkkeja.

Asiakastietojen päivitys

VATU-keskus välittää asiakkaiden tarpeisiin sopivan tulkin niiden tietojen perusteella, jotka he ilmoit-

tavat. Tämän vuoksi asiakastietolomakkeen täyttäminen on tärkeää. Kela tarvitsee tietoa esimerkiksi asiakkaiden käyttämistä kommunikaatiomenetelmistä. Samalla lomakkeella ilmoitetaan myös, haluaako käyttää tulkkilistaa.

Yhteystiedot

VATU-keskuksen yhteystiedot muuttuvat vuodenvaihteessa. Yhteystiedot, joista tulkki tilataan, on järjestetty kuuteen, kotikunnan mukaan määräytyvään alueeseen (Itäinen, Keskinen, Läntinen, Pohjanmaa, Pohjoinen, Uusimaa). Asiakkaat tilaavat tulkin oman alueensa yhteystiedoista. Tilaukset myös käsitellään ja välitetään alueellisesti.

Asiakastietolomakkeet, tiedot tulkkauspalvelun tuottajista ja tulkeista sekä tulkkauspalvelukeskusten alueelliset yhteystiedot löytyvät osoitteesta <http://www.kela.fi/vammaisten-tulkkauspalvelu>

Lisätietoja:

Kela / Vammaisten tulkkauspalvelukeskus
Peltolantie 3, 20720 Turku
puhelin 020 634 2802
tekstiviesti 020 634 2900
faksi 020 634 1599
sähköposti vatu@kela.fi

Lisätietoja myös kommunikaatiosihteerin Tarja Kaikkoselta, tarja.kaikkonen@kuuloliitto.fi, p. 050 536 5162 (tekstiviestit)

Uusi puheenjohtaja Jouni Aalto Kuuloliiton toiminta näkyväksi

Liittokokous valitsi lokakuussa Kuuloliiton uudeksi puheenjohtajaksi espoolaisen Jouni Aallon. Hänelle valinta tuli yllätyksenä.

– Henkisesti olin varautunut siihen, että **Eija Isakssonista** olisi tullut puheenjohtaja ja minusta ehkä varapuheenjohtaja.

Aalto arvioi, että puheenjohtajiston uudistuminen voi tuoda Kuuloliittoon raikkaan tuulahduksen. Yleensä uusien henkilöiden myötä tulee uusia ajatuksia ja toimintamalleja.

– Olin valintatilanteen jälkeen hämmästynyt, olo oli nöyrä. Varsinainen vastaehdokkaani Eija Isaksson oli vetäytynyt ja vastaan tuli **Antero Penttinen**. Menestyin äänestyksessä hienosti, vaikka vastassani oli henkilöitä, joilla on todella pitkä historia Kuuloliitossa. Uskon, että ihmiset jossain määrin halusivat muutosta ja se heijastui lopputulokseen.

LIITON TALOUS on saatu viime vuosina tasapainoon, mutta Kuuloliiton toiminnassa on Aallon mukaan edelleen haasteita. Aalto painottaa, että yhdistysten toimintaan on panostettava jatkossa entistä enemmän ja myös jäsenhankintaa on kehitettävä.

– Ilman jäseniä toiminta kuihtuu yhdistysväen ikääntyessä pikku hiljaa.

Aalto toteaa, että varainhankinta on liitos vielä osittain hyödyntämätön voimavara. Varainhankinnan systemaattisuuteen tulee hänen mukaansa panostaa tulosten parantamiseksi.

Yksi keskeinen haaste liitolle on myös näkyvyyden lisääminen. Parempi tunnettuus auttaa Aallon mukaan myös varainhankinnassa.

– Kuuloliitto ei näy vielä riittävästi julkisuudessa. Kuuloauto on ollut hyvä keino viedä liiton viestiä eteenpäin, mutta konsepti kaipaa vielä kehittämistä.

Aalto visioi, että tulevaisuudessa kuuloauton konseptia voisi laajentaa myös muihin terveyspalveluihin, esimerkiksi näöntarkastuksiin.

TULEVAISUUDESSA keskeinen haaste vaikuttamistyössä on Aallon mukaan sote-uudistus.

– Varautuminen sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin oikealla tavalla on haasteellista. Jokaiselle heikommin kuulevalle tulee kuitenkin pyrkiä saamaan samat oikeudet kuin kuulevallekin.

Aalto korostaa, että suuria haasteita liittyy

myös Kuuloliiton omistamiin tiloihin.

– Valkea talon kunnossapitotarve kasvaa, joten isojen päätösten aika on tulossa. Toimitilojen tarpeen vähentymisen takia ylimääräisille tiloille on pohdittava mielekästä jatkokäyttöä.

Uusi puheenjohtaja on ottanut huulioluvun ope-
tuksen kehittämisen sydämenasiakseen.

– Vähäinenkin huulioluvun taitaminen helpottaa suuresti sanojen oikein kuulemista. Parhaillaan ollaan käynnistämässä projektia, jolla tuotetaan välineitä ja materiaalia huulioluvun opiskeluun.

Tähän toimintaan saadaan myös mahdollisesti yhteistyökumppani mukaan.

NYKYINEN HALLITUS on ollut Aallon mukaan yhteistyökykyinen ja hoitanut työnsä hyvin.

– Aloitin Kuuloliiton liittohallituksessa vuonna 2015 ja olen viihtynyt siellä erinomaisesti. Olen kokenut työskentelyn hallituksessa olevan vaikuttamista yhteisiin asioihin.

– Asioista on joskus taitettu peistä kovastikin, ja asiat voivatkin riidellä, mutteivat ihmiset

Aalto kummeksuu aiempia hallituksia siitä, että niiden aikana kuntoutustoiminta pääsi supistumaan voimakkaasti. Kuntoutuksen tuottojen pienentymiseen olisi Aallon mukaan ehkä kannattanut paneutua tarkemmin ja tehdä rohkeasti korjaavia toimenpiteitä.

Aalto on ollut pitkään mukana liiton toiminnassa. Helsingin yhdistykseen Aalto liittyi jo 70-luvulla ja oli tuolloin aktiivinen varsinkin nuorten toiminnassa. Nykyään Aalto on Helsingin yhdistyksen ohella Espoon kuuloyhdistys ry:n rinnakkaisjäsen. Koulutukseltaan Aalto on tietotekniikan insinööri sekä merkonomi.

– Työskentelen johtamisjärjestelmien pääarvioijana sekä toimintaprosessien kehittäjänä.

Aalto pitää liikunnallisista harrastuksista ja mieluisimpia harrastuksia ovat moottoripyörämatkailu, purjehtiminen, mökkeily sekä musiikki.

– Omistan useampia kitaroita. Soittaminen on hyvä keino rentoutua.

Aikamatka 40-luvulta tähän päivään 50+ -virkistysviikonloppuna Kopolassa lokakuussa 2017

Päätimme järjestää viikonlopun niille 70- ja 80-luvulla aktiivisesti Kuuloliitossa toimineille nuorille. Koska olimme kaikki yli 50, tuli viikonlopun otsikoksi 50+. Meitä olikin Kopolassa lokakuussa lähes 20 henkeä, suurin osa pääkaupunkiseudulta. Mutta olihan meitä silti **Sirkka Taipale** Jyväskylästä, **Kirsi Mikkanen** ja hänen puolisonsa **Hannu Jämsästä** ja **Tiina Pöhler** peräti Saksasta asti.

Lauantai-aamupäivällä katselimme valkokankaalle heijastettuja kuvia 70- ja 80-luvulta. Arvailut ”kuka kukin on” risteilivät ilmassa. Kaikkien nimiä emme yrityksistämme huolimatta saaneet mieliimme...

Lauantai-iltapäivällä keskustelimme **Sirkka-Liisa Sandelin-Nertamon** työväenopiston kirjoittajakursseilla julkaisemaa kirjaa *Ruohonjuuritason monkijän* runoista, suorasanaista tuokiokuvista ja tarinoista. Hauska kirjoitus oli Sirkka-Liisan lukema tarina, jonka kaikki sanat alkoivat l-kirjaimella. Eipä ole helppo tehtävä. Yrittäkääpä itse!

Lauantain päätteeksi katselimme kaitafilmejä muun muassa kansainvälisistä rallyistä 70-luvulta kuten Skarnesista Norjassa, Kettwigistä Saksassa sekä Suolahdesta Suomessa. Lisäksi näimme filmin Kuortaneen rallystä 80-luvulta. Vanhat kaitafilmit herättivät kiinnostusta ostaa näitä kaitafilmejä digitoituina. Ehkä ne

ovat joskus ostettavissa.

Kopolan päärakennuksen ruokasalissa juhlaillallisen - ”gourmetruokana” palapizzaa - jälkeen alkoi vilkas keskustelu.

Papu Bärlund muisteli – lähes liikuttuneena -, miten myimme 60-luvulla jättikokoista muovikassia, jota koristi pikkupoika **Juhon** kuva. Jatkoisin tarinaa yhdistyksemme yhteistyöstä Juhon isän **Vesa Saarisen** kanssa, joka toimi Yleisradion ohjaajana ja dokumenttien tekijänä. Osanottajien senioritar **Asta Heickell** kertoi työskennelleensä Yleisradion perheohjelmien toimituspäällikkönä. Hän muisteli lämmöllä Vesa Saarista asiantuntevana tekijänä Yleisradiossa.

Keskusteluryhmä hajaantui illan mittaan kahdeksi ryhmäksi, koska salissa oli käytössä vain yksi mikrofooni. Todella valitettavaa. Pienemmässä ryhmässä Asta Heickell muisteli 40-lukua, jolloin hän toimi pikkulottana. Keskustelimme ajasta, jolloin suurin osa osanottajistamme ei ollut vielä syntynytäkään. Historian havinaa!

Saldoksi viikonlopusta tuli, että haluaisimme jatkaa viikonlopun viettoa. Suunnitelmissa on 1-2 vuoden kuluttua tapahtuma uusin ideoin.. Ohjelmassa olisi erilaista aktiviteettia esimerkiksi työpajoissa. Tekisimme aikamatkoja eri vuosikymmeniltä.

TIINA AALTO

Heikki Niemi ja Asta Heickell tutkivat yhdessä 90-luvulla ilmestynyttä Kuuloliiton 60-vuotishistoriikkia Viesti on välittämistä.

HEIKKI NIEMI

Kaisa Mäkinen ja Kirsi Mikkanen vanhoja valokuvia tutkaillessaan arvailevat kuka kukin on. Tiina Aalto ja Tiina Pöhler odottavat vuoroaan...

Hannu selvisi vaikeuksista voittoon

– Laiska ja tyhmä!

Ne sanat ovat syvästi juurtuneet lapinlahtelaisen **Hannu Hätisen** päähän hänen kouluajoiltaan. 1960-luvulla ei oppimisvaikeuksista juuri puhuttu tai niitä ei tunnustettu.

Opettajat koettivat kuitenkin tehdä parhaansa. Luokan edessä ääneen lukeminen oli Hannulle pahinta. Kotona ihmeteltiin, koska vanhemmat olettivat, että Hannu oli hyvä oppilas.

– Ei minua moitittu kuin kerran. Isä katsoi laskuvihkoa ja opetti minut laskemaan. Silloin tuntui kurjalta, mutta nyt olen kiitollinen siitä, Hannu kertoo.

Koulun terveystarkastuksessa Hannun kuulo todettiin hyväksi. Jotain oli kuitenkin vialla. Hannu oli herkkä häly- ja taustäänille. Kirsakahdukset kävivät korviin. Parturissa käynti oli hänelle yksi kauheimpia kokemuksia, sillä sähkökoneen ääni oli karmea.

KOULUSTA HANNU meni työelämään. Sitten iski selkärankareuma ja Kelasta häntä patistettiin uudelleen koulutukseen.

– Ei 36-vuotias äijä jouda makaamaan, sieltä sanottiin ja niinpä aloitin opinnot Iisalmen sosiaalialan oppilaitoksessa, hän kertoo kahvilassa.

Hätinen oli saanut tietää, että Suur-Helsingin sensomotorisessa keskuksessa muokataan kuulokäyrää äänen avulla. Hän halusi kokeilla. Hannulle tehtiin kuulontutkimukset, jossa havaittiin, että hänen vasen korvansa oli dominoiva, kun useimmilla se on oikea korva ja hän kuuli taustääniä muita ääniä herkemmin. Nämäkö ovat olleet syyt aistiyliherkkyyteen ja oppimisvaikeuksiin, hän mietti. Hannu alkoi kuunnella cd-levyiltä instrumentaalimusiikkia kuutena päivänä viikossa yhteensä kymmenen viikon ajan ja teki erilaisia harjoitteita. Siitä alkoi nousu.

– Elämäni muuttui totaalisesti. Aiemmin sanat ja äänteet puuroutuivat, englannin kielestä jäin yhden sanan vangiksi, esimerkiksi car (auto), pysähdyin sanaan ja tarina oli mennyt jo eteenpäin ja olin pudonnut kärryiltä. Nyt kuulokäyrä muuttui oikean muotoiseksi ja rupesin oppimaan, hän kertoo.

– Nyt ei taustamelukaan enää häiritse kuten ennen ja pystyn keskittymään.

Hannulla alkoi koulu luistaa. Hän suoritti neljä ammattia 11 vuodessa: sosiaaliohjaaja,

psykoterapeutti, työnohjaaja ja hankki Englannista terapeutin koulutuksen sensomotorisesta kuntoutuksesta.

– Menin tapaamaan eduskuntaan Pohjois-Savon kansanedustajia vuosituuhannen vaihteessa ja sain heidät vakuuttuneeksi kuntoutusmenetelmästä. Rahahanat aukesivat. Sain RAY:ltä projektirahoituksen yhteensä kuudeksi vuodeksi.

HANNU KEHITTI kuntouttavan musiikkituotteen Vinken, joka soveltuu henkilöille, joilla on muun muassa kuulemisen kohdistamisen ongelmia tai oppimisen ja tarkkaavaisuuden ongelmia. Kuntoutuksessa tutkitaan kuulo, katsotaan tunto ja reagoinnit, tehdään tasapainotestit ja tarkistetaan hienomotoriikan toimivuus. Kuulohavaintojen harjoitusohjelma perustuu musiikkiin, jota kuunnellaan kymmenen minuuttia joka päivä ja tehdään erilaisia kehon tuntemusta ja hallintaa kehittäviä harjoitteita päivittäinen kymmenen viikon ajan.

– Olemme tehneet asiakastutkimuksen. Yleisin vastaus oli, että se on melko paljon auttanut. 1/30 kertoi, ettei menetelmä ole auttanut.

Kuntoutusjakson pituus vie noin vuoden. Kuntoutettavat ovat eri-ikäisiä, joista suurin osa on alakouluikäisiä, mukana on nuoria aikuisia kuten myös yli 50-vuotiaita. Kaikkiaan Hannu on kuntouttanut menetelmällään reilut 3 000 henkilöä.

Hannu toteaa, että kiistelyäkin on ollut vuosien aikana; toiset pitää menetelmää loogisena, lääkärikunnassa käsitys vaihtelee. Skeptikoitakin löytyy. Hän on joutunut näyttämään kuntoutusmuodon toimivuutta myös konkreettisesti. Hannu itse on elävä esimerkki onnistujasta ja hän luottaa tulevaisuuteen.

– Tutkimuksia on vireillä oikean ja vasemman korvan jäsentymisestä ja miten ne vaikuttavat oppimisvaikeuksiin.

MENEVÄLLÄ MIEHELLÄ riittää kiirettä yrityksensä AudioBalance Excellencen kautta. Hän pitää terapiavastaanottoja Kuopion lisäksi Helsingissä, Oulussa ja Tampereella.

– Vapaa-ajalla kuljen luonnossa, kalastan ja metsästän. Vaimollekin on annettava aikaa. Eilen kävelin 34 000 askelta, sutjakka mies toteaa päätteeksi.

Myönteinen asenne auttaa eteenpäin työelämässä

Susanna Peltosen kuulovamma todettiin kymmen vuotta sitten. Hämeen ammattikorkeakoulun lehtorina työskentelevä Peltonen kertoo, että huonokuuloisuuden esiintuominen on osa arkea ja auttaa muita ottamaan asian huomioon.

Vuonna 2007 Susannalta diagnosoitiin menièren tauti ja hän sai ensimmäisen kuulokojeensa 2009 – ensin vasempaan korvaan ja myöhemmin oikeaan.

– Siirryin muutama vuosi diagnoosin jälkeen kokonaan opetustyöhön, sillä se sopii paremmin menière-oireista kärsiville. Aikaisemmin työskentelin opinto-ohjaajana sekä harjoitteluvastaavana.

Susanna opettaa nykyään Hämeen ammattikorkeakoulussa bio- ja elintarviketekniikan insinööri-opiskelijoita. Hänen tehtäviinsä kuuluvat elintarvikealan opetuksen lisäksi ravitsemusalan verkko-opetus, hanketyö ja opinnäytetöiden sekä harjoittelujaksojen ohjaus.

Susanna osallistui heti ensimmäisen kuulokojeen saatuaan sopeutumisvalmennuskurssille Valkeassa talossa.

– Kurssi oli minulle hyvin tärkeä: näin siellä erilaisia malleja, miten eri ihmiset olivat selvinneet haastavista tilanteista.

Susanna pitää tärkeänä positiivista suhtautumista kuulovammaisuuteen. Kun Susanna sai kuulokojeet, hän alkoi saada oppilailta myönteistä palautetta läsnäolosta. Huonokuuloisena on keskityttävä opiskelijoihin ihan eri tavalla kuin aiemmin.

SUSANNAN MUKAAN kuuloon liittyvät asiat on tärkeää ottaa esiin aina, kun uusi opiskelijaryhmä aloittaa.

– Työskentelen pääasiassa parikymppisten nuorten kanssa. Luokkatilanteissa kerron aina opiskelijoille, mistä on kysymys. Tuon esiin, että jos en heti vastaa, kannattaa asia toistaa.

Susanna korostaa, että kuuloon liittyvät asiat ovat osa pelisääntöjä, jotka käydään läpi opiskelijoiden kanssa joka tapauksessa. Haasteellisempi tilanne on sen sijaan työkavereiden kanssa.

– Työntekijät vaihtuvat ja haasteena on, miten ottaa asia puheeksi. Saanko tietynlaisen leiman, jos tuon asian heti ensimmäiseksi esiin?

Susanna tekee paljon työtä elintarviketeollisuuden yritysten kanssa harjoitteluihin ja työssä oppimiseen liittyen.

– Kerron heti yhteistyökumppaneille, että olisi hyvä, jos voisimme keskustella rauhallisessa neuvotteluhuoneessa eikä tuotantolaitoksen tiloissa. Näin kuulen paremmin.

TYÖNANTAJA TUKI alusta asti työympäristön mukauttamista tilanteeseen sopivaksi. Työpaikan luokkatiloja ja Susannan työhuone akustoitettiin. Akustoiduista luokkatiloista ovat Susannan mukaan hyötäneet kaikki työntekijät. Opetustilat ovat kuitenkin vaihtelevia ja välillä ollaan erilaisissa luokkatiloissa, välillä laboratorioissa.

– Verkko-oppimisympäristö on sellainen ympäristö, jossa kuulovammaa ei tarvitse erikseen korostaa.

Susanna korostaa, että hänelle FM-laite on ollut hyvin merkittävä apuväline töissä. FM-laitteeseen liittyvä kaulasilmukka toimii Susannan mukaan myös muistutuksena kuulovammasta.

– Phonakin RogerPen, jota käytän, on erityäin kätevä etenkin kokoustiloissa. Lisäksi saan siirrettyä tietokoneen äänet suoraan kuulokojeisiin, mikä helpottaa etäopetustilanteissa.

Susanna ei koe kuulovammaa rasittavaksi asiaksi, vaikka joutuukin kertomaan asiasta toistuvasti.

– Olen päättänyt, että selviän kuulovammasta huolimatta. Jos haluaa olla minun kanssani, täytyy ottaa asia huomioon.

SUSANNA MYÖNTÄÄ, että huonokuuloisuus asettaa haasteita työssä jaksamiselle. Työrauha tuntien välissä ja hiljainen hetki työhuoneessa auttaa jaksamaan.

– Väsyn kyllä huomattavasti kommunikatiotilanteissa. Työtäni on järjestetty siten, että vedän kesällä verkko-opetusta ja vastaavasti olen talvella lomalla. Pitkien työpäivien vastapainoksi järjestetään selvästi löysempiä päiviä.

– Myös kotiväki joutuu ajoittain kärsimään siitä, etten pitkien työpäivien jälkeen jaksa keskustella.

Susanna arvioi, että monien työnantajien on vaikea tukea kuulovammaisia työntekijöitä, kun heillä ei ole riittävästi tietoa siitä, mitä pitäisi tehdä. Susanna korostaa, että verkosta pitäisi löytyä entistä selkeämpää tietoa. Lisäksi olisi tärkeää miettiä myös sitä, mitä tapahtuu varsinaisten työympäristön mukautustoimien jälkeen. Työnantaja tarvitsee ohjeita jatkossakin.

– Huonokuuloisia työikäisiä hyödyttäisi keskustelufoorumi, jossa voitaisiin vaihtaa kuulumisia ja saada käytännön vinkkejä arjen tilanteisiin.

Susanna kertoo ajatuksistaan myös Kuuloliiton Kuulolla työssä -hankkeen videolla. Tutustu videoon ja hankkeen muihin materiaaleihin osoitteessa: www.kuuloliitto.fi/kuulolla-tyossa

Kuulopolku voi kulkea myös kuntoutuksen kautta

Kuulo-Auriksessa työikäiset kuntoutujat pääsevät pohdiskelemaan esimerkiksi työhön ja kuuloon liittyviä asioita ammattilaisten ohjauksessa.

Monenlaiset polut voivat johtaa kuntoutukseen. Kuulo on saattanut alentua pikkuhiljaa tai alentuneen kuulon kanssa on eletty arkea pitkään, kenties sinnitellen. Toiset ovat kuumoutuneet äkillisesti. Kuntoutuksessa käy myös tinnitusasiakkaita, henkilöitä, joilla on kuulonäkövamma, sekä aikuisia, joille seuraava vaihtoehto kuulomaailman säilyttämiseksi olisi sisäkorvaistuteleikkaus ja jotka tarvitsevat tietoa siitä, tai jotka totuttelevat sisäkorvaistutteen asettamisen jälkeen uuteen kuulomaailmaan ja uuden apuvälineen käyttöön, kertovat Kuulo-Auriksen moniammatillisen kuntoutustyöryhmän työntekijät **Kristiina Laakso** ja **Marianne Montonen**.

Siinä missä senioreiden kuntoutus tähtää toimintakyvyn tukemiseen, elämänlaadun parantamiseen ja itsenäisen selviytymisen mahdollistamiseen, työikäisten kuntoutus tähtää lisäksi työssä pärjäämisen tukemiseen, töihinpaluuseen, työelämän aloittamiseen tai uuteen ammattiin kouluttautumiseen: työllistyminen tai töissä jaksaminen on kuntoutuksen sisäänkirjoitettu tavoite. Kuntoutujien työtaustat ja tilanteet työn suhteen ovat kuitenkin hyvin moninaisia, Laakso ja Montonen huomauttavat. Kuntoutujat voivat tähdätä siihen, että heidän nykyinen työnsä vaatisi vähemmän sinnittelyä, tai töihin palaamiseen sairauslomalta. Kuntoutuja voi olla myös opiskelija, jolle kuntoutus voi tarjota tukea valmistumisen jälkeiseen työnhakuun.

– Arjessa ja työelämässä ilmeneviä tarpeita kuntoutukselle on tärkeää pohtia jo kuntoutushakemuksessa, Kristiina Laakso painottaa.

– Ne voivat liittyä esimerkiksi työkyvyn ylläpitämiseen, kommunikaatioon, vuorovaikutukseen, voimavarojen hakemiseen ja jaksamisen tukemiseen, kuulon apuvälineiden käytön tukemiseen tai hälyisissä ympäristöissä pärjäämiseen.

Koska Kuulo-Auris toteuttaa Kelan myöntämää, moniammatillista ja harkinnanvaraista yksilökuntoutusta, kuntoutusta haetaan Kelalta (hakemuksella KU132). Kuntoutus on

lääkinnällistä: se jatkaa lähettävän tahon – esimerkiksi sairaalan – kanssa aloitettua kuntoutusta ja siitä myös raportoidaan lähettävälle taholle. Kuntoutujia saapuu kuntoutukseen myös työterveyshuollon läheteellä. Kuntoutushakemukseen on myös liitettävä lääkärin B-lausunto.

– Kela valvoo kuntoutusta ja edellyttää esimerkiksi työryhmältä tiettyä kokemusta. Lisäksi kuntoutuksen sisältö on laadittava ja kirjattava tiettyjen normien mukaan, Marianne Montonen erittelee Kelan kriteerejä kuntoutukselle.

KUNTOUTUSHAKEMUKSEN KÄSITTELY kestää yleensä neljästä kuuteen viikkoa. Päätös koskee yleensä kahdesta neljään jaksoa, joiden mitta on viisi vuorokautta. Mutta mitä tapahtuu sitten, kun myönteinen kuntoutuspäätös on saatu, kuntoutusjaksosta Kuulo-Auriksen henkilökunnan kanssa sovittu ja Helsinkiin kuntoutusta varten saavuttu?

– Viikko koostuu yksilöllisistä ja ryhmätaapaamisista moniammatillisen työryhmän jäsenten kanssa, Marianne Montonen sanoo.

Työryhmään kuuluvat korva-, nenä- ja kurkkutautien lääkäri, psykologi, puheterapeutti ja sosionomi, minkä lisäksi paikalla ovat tarvittaessa myös fysioterapeutti, sairaanhoitaja ja toimintaterapeutti. Lisäksi viikkoon sisältyy asiantuntijaluentoja.

– Keskustelunaiheita ovat esimerkiksi kuulovamma, apuvälineet, kommunikaatio ja vuorovaikutustaidot. Lisäksi kuntoutujia pohdituttavat tyypillisesti sopeutuminen, identiteetti, musiikin asema elämässä ja kuulon kuntoutuksessa sekä työelämän asiat, Kristiina Laakso listaa.

Musiikki tuntuukin sivumennen sanoen olevan keskustelun ja joskus jännityksenkin aihe monille aikuisille, joiden kuulomaailmassa tapahtuu muutoksia. Aiheen polttavuuden voi käsittää esimerkiksi niin, että musiikin kuuntelemista tai harrastamista saattaa joutua pohtimaan uudestaan, kun kuulomaailma on muuttunut.

– Kuntoutusjaksojen musiikkiterapeutti kuulee usein kuntoutujilta huolta siitä, että musiikin kuuntelemisesta tai harrastamisesta jouduttaisiin luopumaan. Niin ei kuitenkaan tarvitse olla! tähdentää Marianne Montonen.

– Musiikkia voi käyttää myös kuuntelutaito-

Marianne Montonen ja Kristiina Laakso

jen harjoittamiseen ja uuteen äänimaailmaan totuttelemiseen esimerkiksi sisäkorvaistutteen aktivoinnin jälkeen, Kristiina Laakso jatkaa sekä toteaa vielä, että lasten kuntoutuksessa musiikki on tärkeä tekijä myös puheenoppimisen tukemisessa.

TYÖELÄMÄERITYISET KESKUSTELUT terapeuttien ja muiden asiantuntijoiden kanssa liikkuvat yleensä sellaisiin aiheisiin kuin kommunikaatiokeinojen tukeminen ja hälyisissä tilanteissa selviäminen, apuvälineen käyttäminen, stressi ja uni sekä voimavarat yleensä.

– Työelämään liittyviä aiheita ovat yleensä vaikkapa vuorovaikutustilanteista selviytymisen ja siihen liittyen esimerkiksi huuliolukutaidot sekä työelämän mukauttamisratkaisut, Kristiina Laakso kuvailee työikäisten kanssa käytyjä keskusteluja.

– Kysymykset kumpuavat tietysti kuntoutujan tarpeesta, lähettävän tahon tavoitteista ja työelämän tilanteesta. Esimerkiksi häly, työn kuormittavuus tai vaativuus ja ammatinvalinta-asiat saattavat mietityttää.

KUNTOUTUSJAKSOT jakautuvat yleensä korkeintaan vuoden ajalle. Jaksojen välissä kuntoutuksen vinkkejä ja keinoja implementoidaan omaan arkeen. Yhteydenpito kuntoutushenkilökunnan kanssa voi jatkua myös väliajoilla. Kuntoutuksen päätyttyä kuntoutuksen järjestäjä raportoi kuntoutuksesta kuntoutujalle, Kelalle ja lähettävälle taholle. Kuntoutuksen yleinen ja ytimekäs tavoite on se, että kuntoutuja palaa viettämään omaa arkeaan voimaantuneena.

Kuulo-Auris Oy on Kuuloliiton tytäryhtiö, joka toteuttaa Kelan moniammatillista, harkinnanvaraista yksilökuntoutusta aikuisille sekä lasten ja nuorten/ perheiden harkinnanvaraista ja vaativaa yksilökuntoutusta. Kuntoutusta haetaan Kelalta. Kuntoutukseen ovat tervetulleita myös omaiset: aikuisten jaksoilla yli 7-vuotiaat lapset ja aikuinen omainen, lasten ja nuorten jaksoilla koko perhe. Kuntoutukseen voi osallistua myös omakustanteisesti. Lisätietoa saa Kuulo-Auriksesta: www.auris.fi ja Facebook: Kuulo-Auris

REHELLISTÄ PUHETTA

Se oli rouva Virtasen ensimmäinen työpäivä uuden työnantajan palveluksessa, ja ensimmäinen pomon tehtävissä.

Päivä alkoi rutiinisti aamupalaverilla kolkossa kokoushuoneessa pitkän pöydän ympärillä. Uusi pomo aloitti suoraan asiasta. Esittelyt oli hoidettu jo aiemmin. Kuin vaistonvaraisesti Virtanen pyysi porukkaa lähemmäksi, eli ei pöydän toiseen päähän. Siitä huolimatta Virtanen ei tahtonut kuulla kauimpana istuneiden puhetta selkeästi. Kolkot seinät tuntuivat tarjoavan kuuloa häiritsevän oman kuminansa.

Virtanen joutui vartin aikana käyttämään ”Mitä sanoit”, ”Voitko toistaa”, ”Voitko tämentää” -kysymyksiä oudon paljon. Jotain oli vialla, kumisevat seinät tai alaisten epäselvä puhe olivat vain osasyitä. Hänen kuulonsa oli heikentynyt.

Aiemmassa työpaikassa oli ollut teknisten laitteiden kohinaa, ja siellä jokainen joutui hiukan korottamaan ääntään. Virtanen ei ollut juurikaan istunut kokouksissa, saati puheenjohtajana.

Aamupalaveriin jälkeen Virtanen soitti hyväle kaverilleen, joka tunsikin korvalääkäriä, jolle ehkä olisi saatavissa aika ehkä pianikin. Jo ensi viikolla.

Nyt Virtanen pohti, miten hän koulutettu ja fiksu nainen selviäisi tästä ensimmäisestä tärkeästä viikostaan. Kuinka peittäisi tuon hänelle itselleenkin uuden ison ongelman. Oli hän toki huomannut jo pari vuotta sitten kuulon alentuneen. Mutta yleislääkäriin kirjoittama lähete kuuloseulontaan oli silloin riittävä. Käy-

rien mukaan normaali ikään liittynyt kuulon alentuma ei tuntunut vakavalta.

Mutta siitä on nyt kaksi vuotta. Onko kuulo alentunut niin nopeasti?

Ei, nyt ei sovi peitellä vaan puhua alaisille suoraan.

– Huomenta, kaikki ovatkin paikalla. En kerro sitä vanhaa vitsiä, miten viestiminen on vaikeaa, jos joku kuulee huonosti. Minä nimittäin kuulen hieman huonosti. Aika korvalääkärillekin on varattu ensi viikoksi. Mutta kai me pärjätään, Virtanen yritti heittää huolettomasti.

Työporukka oli hetken hiljaa, kunnes markkinoinnin Liisa laukaisi tilanteen:

– Jos haluat kuulla kokemuksia kuulemisesta, kysy Kaukolta. Hän on käyttänyt kuulokojeita jo pari vuotta, ja on ollut sen jälkeen sama jälkiviisas Kake kuin aina ennenkin. Joten tervetuloa joukkoon. Jos vielä saataisiin tämän ”tynnyrin” kattoon vihdoinkin ne akustolevyt, niin puhe ei kiertäisi...

Parin viikon päästä Riitta Virtasen korvissa kamppauksen alla oli pienet kuulokojeet. Samassa ajassa kokoushuoneen akustiikkaa oli pehmennetty.

Uudesta pomosta tuntui, että mukavasti uusi työ sujuu. Hän on ehtinyt kertoa jo aika monelle, että oli mikä ongelma tahansa, se kannattaa kohdata rehellisesti. Varsinkin pulma, jonka voi suhteellisen helposti ratkaista.

DOLCE VITA

Kuulolaiteparistokauppa.fi

– asiantuntijasi kuulolaiteparistoissa!

✓ **Nopea toimitus!**
3-4 päivää.

✓ **30 päivän avokauppa/**
vaihto-oikeus!

✓ **Ei laskutusmaksua!**

✓ **Toimituskulut 1,95 €**

Sähköposti:
info@kuulolaiteparistokauppa.fi
www.kuulolaiteparistokauppa.fi

TILAA NÄIN: Täytä tämän sivun lomake. Leikkaa se irti ja postita. Et tarvitse kirjekuorta.
Voi tehdä tilauksen myös sivulla www.kuulolaiteparistokauppa.fi

1 Ilmoita montako pakkausta kutakin mallia haluat tilata. Hinnat sisältävät alv:n.
(1 pakkaus = 6 paristoa)

Malli: A10
Värikoodi: keltainen
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A312
Värikoodi: ruskea
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A13
Värikoodi: oranssi
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A675
Värikoodi: sininen
2,95 €
Lkm: _____ pakk

Malli: A675P
(implantti)
3,95 €
Lkm: _____ pakk

2 Täytä nimi, osoite ja henkilötunnus.

Henkilötunnus vaaditaan laskulla ostamiseen.

Jos tilaat sivustoltamme, valittavanasi on eri maksuvaihtoehtoja.

Henkilötunnus:

						-					
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Nimi: _____ Puh. _____

Osoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

A PRIORITERT
PRIORITAIRE
IBRS/CCRI NO: 20444882

NE PAS AFFRANCHIR
NO STAMP REQUIRED

REPLY PAID/RÉPONSE PAYÉE
SWEDEN/SUÈDE

Accessory Line International Sweden AB
SE-802 08 Gävle
Sweden

Kuuloesteettömyyden kysyntä kasvaa

Oulun ydinkeskustassa Torikatu 19:ssä löytyy yritys Qlu Oy. Talon 6. kerroksessa työskentelevät toimitusjohtaja, yrittäjä Juha Nikula ja yrittäjä Mikko Haho. Vuonna 2013 perustettu kuuloesteettömyyteen erikoistunut oululainen yritys työllistää seitsemän henkilöä ja heidän lisäksi joukon projekti- ja opinnäytetöitä tekeviä harjoittelijoita. Kuuloliitto palkitsi syksyllä Qlu Oy:n Herkällä korvalla -esteettömyyspalkinnolla. Yritys sai myös vast'ikään Suomalaisen Työn Liiton myöntämän Yhteiskunnallinen yritys –merkin.

Liikeideaansa varten Juha ja Mikko suunnittelivat konseptia, jossa internet on voimakkaasti mukana. Mikko oli tutustunut induktiosilmukkaan jo nuoruudessaan. Kuuloliitossa alettiin 1990-luvulla puhua laajemmin esteettömyydestä.

– Kuuloliitossa on tehty aktiivisesti esteettömyys- ja savutettavuustyötä. Ei riitä, että mukana ovat yhdistykset ja liitto. Me voimme olla lisänä puolueeton ja riippumaton yhteistyökumppani eri tahoille, Mikko aloittaa.

– Haluamme muuttaa tämän alan maailmanmenoa. Kuuloesteettömät tilat tulee löytyä netistä, niin että huonokuuloiset pystyvät tarkistamaan, missä kohtaa tilaa he kuulevat parhaiten. Samoin tilaisuuden järjestäjät löytävät kuuloesteettömät tilat, Juha jatkaa.

QLU OY:N LAAJENTUMISEN myötä yritystä voi sanoa jo kansainväliseksi menestystarinaksi. Yritys on saanut patentin kehittämälleen induktiosilmukan testausmenetelmälle.

– Maailmalla on iso tarve. Olemme suunnitelleet kansainvälistä kuulokartoitusta Iso-Britanniassa kuuloyhdistysten kanssa. Iso-Britanniassa on parikymmentä tilaa kartoitettu. Myymme puolueetonta tietoa teknillisiin analyyseihin perustuen, Mikko kertoo.

Qlu Oy on yhteistyökumppanina Kuuloliiton esteettömyyden teemavuodessa 2018. Liiton kanssa esimerkiksi tehdään kuunteluolosuhteiden kartoituskoulutusta yhdistystoimijoille ja kirjoitetaan induktiosilmukoihin liittyvää teknistä ohjeistusta.

– Olemme antamassa ideoita. Seminaarikiin on viritteillä, johon kutsutaan lainsäätäjiä, virkamiehiä, rakennuttajia ja tilojen omistajia, sanoo Juha.

Mikko Haho ja Juha Nikula kummastelevat asenteita. Onhan sekä palvelun järjestäjän että asiakaskunnan etu ja tilan haltijan velvollisuuskin, että asiakkaita palvellaan niin hyvin kuin mahdollista. Tilasta löytyy tietokoneen näyttö ja videotykki, mutta kuuleminen saat- taan olla rempallaan.

– Kysymyshän on ihmisen perusoikeudesta: kuulla, nähdä ja toimia, Juha sanoo.

Kuuloliitto on tehnyt selvityksen induktiosilmukoiden asennuksista ja teknisestä laadusta, jossa selvisi, että vain 30 % silmukoista on käyttökelpoisessa kunnossa ja silmukka puuttuu 90% tiloista, joihin se tulisi määräysten mukaan asentaa. Qlu:n omat kokemukset vahvistavat tämän arvion paikkansapitävyyden.

– Niin paljon on tietämättömyyttä ja tiedon puute on kentällä valtava. Koulutamme käyttäjiä, arvioimme suunnitelmia ja teemme tarkempia mittauksia, he sanovat.

NÄKYVYYSTYÖ on tuottamassa vähitellen hedelmiä. Yritys on kartoittanut eniten seurakuntien tiloja, kirkkoja, auditorioita ja palvelupisteitä. Sähkösuunnittelijat ja rakennuttajat ottavat yhteyttä, samoin uusien tilojen suunnittelijat.

– Julkinen tila mielletään helposti isoksi auditorioksi, mutta kokoustilakin on julkinen tila. Ei saa unohtaa pieniä tiloja, Mikko huomauttaa.

Hän ottaa esille uudet koululuokat ja oppimissolut, joissa on paljon multimediaa esillä. Yhteiskunnalle tulee halvimaksi kiinteät ratkaisut, joissa äänimaailma on mietitty etukäteen. Esimerkiksi Espoon kaupunki on päättänyt, että jokaiseen peruskorjattavaan luokahuoneeseen ja päiväkotien ryhmähuoneisiin asennetaan induktiosilmukavalmius. Kuuloesteettömyys on kirjattu rakentamismääräyksiin ja yhdenvertaisuuslakiin. Lakia

kuitenkin rikotaan toistuvasti tai siitä ei olla tietoisia.

Juha ja Mikko listaavat muutamia asioita, jotka olisi hyvä jokaisen muistaa:

- Käytä kuulokojetta! Pidä huolta hyvästä kuulemisesta. Ole aktiivinen ja mukana toiminnassa.
- Kysy neuvoa audionomilta tai kuulontutkijalta, jos koet, että kuulokojeen T-asennon päälle kytkeminen on vaikeaa niissä paikoissa, joissa on induktiosilmukka.
- Kaikki tulisi hoitaa kuulolle saavutettavaksi. Vaadi kuuluvuutta ja että saat puheesta selvää!

Kuuloesteettömät tilat ja palvelut voit tarkistaa netistä

www.kuulokuvat.fi on palvelu, jonka avulla huonokuuloiset ja kaikki kiinnostuneet löytävät ne tilat, konsertti- ja kokoussalit, palvelupisteet ja muut paikat, joissa induktiosilmukoiden toimivuus on varmistettu.

Vas. Juha Nikula ja Mikko Haho esittelevät kuuluvuuskarttoja.

Mauri Kunnaksen iloiset kuulokojeita käyttävät hahmot

Mauri Kunnas on suosituimpia lastenkirjailijoitamme. Teoksia on huima määrä. Kolmesta kirjasta löytyy iloinen kuulokojeita käyttävä hahmo. **Puusepänverstaan tonttu** kirjasta **Kaksitoista lahjaa Joulupukille** ja herra **Perkins** kirjasta **Herra Hakkaraisen seitsemän ihmettä** sekä rouva **Fredrika Runeberg** kirjasta **Koiramäen Martta Ruuneperi**.

Maurin kuulo ja isän kuulokoje

Kirjailija ja piirtäjä Mauri Kunnas kertoo olevansa toiskorvainen. Oikealla on hyvä kuulo. Vasemmalla on ollut jo pitkään, yli 15 vuotta, aikalailla hiljaista. Leikkaushoitoa on ehdotettu, mutta hän ei ole halunnut, eikä kojettakaan. Toiskorvaisena on hankala kuulla hälyssä ja äänen suuntaa on vaikea hahmottaa. Musiikki on Maurille tärkeää ja musiikin kuuntelussa stereokuulon puute harmittaa. Musiikkia tärkeämpää on puheen kuuntelu. Mauri kuuntelee mielellään radio-ohjelmia ja äänikirjoja. Suosikkina on Paul Temple, BBC:n kuunnelmasalapoliisi. Englanninkielisen tekstin kuuntelemiseen toiskorvaisuus lisää haastetta ja hankaluutta. Hyviäkin puolia toiskorvaisuudesta on. Hotellissa yöpyessä ei melu

haittaa kun nukkuu parempi korva tyynyyn painettuna.

Mauri Kunnaksen isän puusepänverstas oli kodin alakerrassa. Martti-isän kuulo heikkeni kaiketi työkoneiden melun seurauksena. Hän sai ensimmäisen kuulokojeen viisikymmenluvulla Maurin ollessa 8-vuotiaas. Isän taskukoje oli hieno ja kiiltävä. Myöhemmin malli muuttui korvantauskojeeksi. Sen hankaluutena oli vinuminen ja pieni koko. Mauri pohtii kuulokojeiden kokoa. ”On ihan älytöntä, että ne ovat niin pieniä. Miten vanha ihminen niitä voi käsitellä? Kun minä tarvitsen kojeen, niin haluan ison.”

Verstaan tonttu

Kirjassa **Kaksitoista lahjaa Joulupukille** nuori **Ville-tonttu** pohtii ongelmaansa: mitä ihmettä lahjaksi joulupukille? Ville päättää järjestää joulupukille ilon aiheita jokaisena päivänä ennen joulua. Kuudentena päivänä Ville osallistuu hiihtokilpailuun aikoen voittaa. Palkinnon hän antaisi joulupukille. Toisin käy. Villen sukset katkeavat alamaessa Villen lennettyä mukkeliis makkeliis. Sukset päätyvät puusepänverstaaseen joulupukin korjattavaksi ja se ilahduttaa joulupukia. Verstaassa työs-

kentelee naurunaamainen tonttu, jolla on korvantauskuulokoje. Silmissä on pilkettä ja suu hymyssä.

– *Mauri Kunnas, sinä tiedät mikä tontun kuulovian on aiheuttanut. Voitko kertoa?*

– Kyllä tontun kuulo on siellä verstaassa mennyt, työperäinen kuulovamma on kyseessä. Joulupukin porukka käyttää viisikymmenluvun koneita, tuunaavat tarvittaessa niitä. Oikohöylässä on pahin ääni ja yläjyrksimessä. Niitä on tonttu käyttänyt.

Rock around the clock hotelli Niagarassa

Herra ja rouva Perkins saapuvat lastensa ja lastenlastensa kanssa viettämään kultahäitään Hotel Niagaraan kirjassa **Herra Hakkaraisen seitsemän ihmettä**. Herra Perkins näyttää käyttävän taskukuulokojetta. Juhlailallisilla rouva Perkins muistelee häämatkaa ja tanssia puoleen yöhön Elviksen ja muiden levysankarien tahdissa. Herra Hakkaraisen unissakävelyn ansiosta löytyy samainen hääparia tanssittanut jukebox hotellin autotallista ja alkaa soittaa ”one, two, three o’clock, four o’clock rock”. Kultahäitään viettävä Perkinsin pariskunta ja Herra Hakkarainen jaksavat pistää jalalla ko-reasti muun seurueen jo uupueissa.

– *Mauri Kunnas, kuka herra Perkins on ja mikä on herra Perkinsin kuulovian taustalla?*

– Herra Perkins on sivuhahmo, mutta lieenee kolmannen polven siirtolainen Kanadassa. Kuulonalenema on perinnöllinen, mutta työuralla autokauppiaina on ollut myös vaikutusta. Tokihan autot on täytynyt testata ja varsinkin pienten kuorma-autojen hyttimelu on ollut kovaa kuultavaa moottorin päällä istuessa. Kuulosuojaimiahan ei nyt 80 vuotiaan herra Perkinsin työuran aikana käytetty.

Fredrika Runebergin kuulotorvi

Koiramäen Martta pääsee apulaiseksi Runebergien taloon kirjassa **Koiramäen Martta ja Ruuneperi**. Varsinaisesti apulaisiksi menevät Loviisa-serkku ja Martan Tilta-sisko, mutta Martta Saima-possuineen pääsee mukaan. Kirjassa Martta tapaa rouva **Fredrika Runebergin**. Rouvan arki on kovin toimeliasta. Hän huolehtii omenoiden poimimisesta, hillojen ja säilykkeiden keitosta, nuorten latinan opinnoista, villasukkien kutomisesta, vaatehuollosta, polttopuuvarastojen riittävydestä ja kaupunkiasioden hoitamisesta sekä kirjoittamisesta. Entisten Lauantaiseuran poikien, Snellmanin, Lönnrotin, vierailu Runebergien

talossa tuottaa Fredrikalle iloa. Kaikkien askareidensa ohessa rouva Fredrika kirjoittaa hel-lankulmalla omaa kirjaansa päivän päätteeksi. Rouva Fredrika esiintyy kuulotorvi korvallaan kun hän ottaa vastaan uudet apulaisensa Tiltan ja Loviisan ja Koiramäen Martan, kun herkkusuut, Lönnrot ja Snellman, saapuvat Runebergien taloon ja keskustellessaan puutarhassa lepäilevien herrojen kanssa kirjoittamisesta.

Kirjan koiramainen rouva perustuu oikeaan henkilöön. Rouva Runebergilla oli alentunut kuulo ja hän käytti tuon ajan kuulonapuvälinettä, torvea. Sekä hahmo, että oikea henkilö näyttäytyvät melkoisina vaikuttajanaisin.

Kuulokojeen hyväksyminen ja maailman meno

Kuulovikaan ja kojeisiin tosielämässä liitettyä häpeää ja ennakkoluuloja ei Fredrikasta eikä toisista kuulokojetta käyttävistä hahmoista löydy. Kaikki kirjoista löytyneet kuulovikaiset ja kuulokojeita käyttävät hahmot, Fredrika Runeberg, puusepänverstaan tonttu ja herra Perkins, ovat osallistuvia ja iloisia. Kasvot ovat hymyssä ja menosuunta on eteenpäin. Ympäröivät hahmot hyväksyvät apuvälineet, ei näy kurttuotsaisuutta. Kultahääjuhlaa vietetään yhdessä, puusepänverstaassa kujeillaan ja valmistetaan lahjat yhdessä ja taloudenhoidon ohella rouva Fredrika osallistuu keskusteluun ja vaikuttaa kirjoittamalla. Mauri sanoo, että ”vain kojeenkäyttäjä yrittää kätkeä kojeen”. Kadulla kävelijöistä kuulokojeenkäyttäjä on se, jolla ei mitään näy korvassa. Kaikilla muilla on vaikka minkälaista kuuloketta ja bluetoothia. Häpeä kojeen käytöstä on turhaa.

Keskustelu päättyy mietteisiin maailman menosta. Kaikkea halutaan enemmän ja enemmän. Tämä pätee myös ääniin. Esimerkiksi elokuvateattereissa äänen voimakkuudet ovat niin suurella, että pahalta tuntuu. Konser-teissa myös, äänet miksataan suuremmalle ja suuremmalle. Hanoja ei tarvitsisi kääntää enempää kaakkoon, raja on tullut jo vastaan. Kääntösuunta olisikin nyt koillinen. Musiikki soi kaikkialla, onko aivan pakko? Musiikista on tullut vihattavaa melusaastetta.

Kiitos Mauri Kunnas kaikista piirroshahmoistasi, erityisesti verstaan tontusta, herra Perkinsista ja rouva Fredrika Runebergista.

P.S. Mauri sanoo, että hänen kirjoissaan saattaa olla vielä joku kojeenkäyttäjähahmo, ei nyt vaan tule mieleen. Löydätkö sinä?

Alkuperäinen artikkeli on julkaistu Terveystieteiden lehdessä 7/2016.

Vihan ajasta luonnon rauhaan

ROSA LIKSOM kuvaa romaanissaan Suomen 1930- ja -40-lukujen historiaa yksilön kokemana. Euroopassa eletään rasismien ja fasismin nousua. Suomi on Neuvostoliiton ja natsi-Saksan välissä ja kallistuu jälkimmäiseen.

Yhden yön monologissa vanha nainen muistelee elämäänsä: lapsuutta ja nuoruutta, vuosia Everstin vaimona, avioliittoa lappilaisen Tuomaan kanssa ja viimeisiä vuosia erämaakylässä sinisessä mökissä, yhteydessä Tuomaan kanssa.

Everstinna kiteyttää tarinan ensimmäisen puoliskon:

”Isä teki minusta valkosen Suomen tyttären, Eversti natsin. En häpeä kumpaakhaan.”

Isä oli agronomi, Saksassa leirillä koulutettu jääkäri. Kodin ilmapiirissä tyttö tempautui lapuanliikkeen ja IKL:n sekä Saksan kansallissosialistien ihailijaksi.

Tarinassa päähenkilö ajautuu vihan aatteiden hurmukseen. Hän rakastuu intohimoisesti isänsä ystäväan, itseään 28 vuotta vanhempaan Everstiin. Varoituksista huolimatta tyttö seuraa miestä, Lapin saksalaisjoukkojen yhteysupseeria. Päähenkilö näkee Lapissa ja Puolan-matkalla sotavankien kohtelua, mutta ei pysähdy pohtimaan tekojen oikeutusta. Naista ajaa eteenpäin intohimo, riippuvuus ihannoidusta miehestä.

Kun aseveljeys päättyy häviöön ja Lapin sotaan, saksalaisten karkottamiseen, pariskunta pakenee Etelä-Suomeen. Siellä jääkärieversti paljastuu sadistiksi, jonka väkivalta purkautuu vaimon pahoinpitelyyn. Vasta sairaalassa Everstinna kypsyy irtautumaan miehestä, perhehelvetistä.

LIKE / PEKKA MUSTONEN

ROMAANISSA koe-taan vallankäyttöä valtioiden, ryhmien ja yksilöiden välillä. Alistamista ja murtumista vastaan nousee elämänhalu. Everstinna on selviytyjä. Hän hakeutuu Lappiin ja löytää nuoren miehen. Rakkauden-nälkä ja seksuaalisuus, jotka saivat hänet riippuvaiseksi Everstistä, johtavat hänet uuteen avioliittoon.

Suurimman lohdun tarjoaa pohjoinen luonto:

”Siellä loputtomana leviävän jänkän uumenissa, matalilla punasilla palsasuon mätähilä, märilä kuljuila, kirkkaan vihreitten, petolisten rimmeitten keskelä mie kasvoin pikkuhiljaa omaksi ittekseni.”

Kirjassa toistuu kuva suosta. Siellä kasvavat kaislat, niittyvillat ja hillat. Se on sääskien ja mäkäräisten aluetta, jota saksalaiset kavahtavat. He pelkäävät metsiä, lunta, sumua ja hiljaisuutta. Yllätyksiä tulee myös suomalaisille, kun jatkosodan lopulla saksalaisten komentaja kertoo, että Kolmannen Valtakunnan rotuopin mukaan suomalaiset ovat alempaa rotua eli heidät kaasutetaan tai karkotetaan kaivosorjiksi. Moskovan välirauhansopimuksen jälkeen takaa-ajetut saksalaiset polttavat Lapin kylät ja talot.

Teos on kirjoitettu meän kielellä, Tornion-jokilaakson murteella. Kirjan lopussa on sanasto, josta voi tarkistaa sanojen merkitykset. Ihmeen pian lukija pääsee mukaan kielen poljentoon.

Romaani perustuu löyhästi lappilaisen kirjailijan **Annikki Kariniemen** (1913 – 1984) elämäntarinaan.

Tekijä on kertonut suunnittelevansa romaaneistaan trilogiaa: *Hytti nro 6* kuvaa kommunismia, Everstinna fasismia ja seuraava romaani kapitalismia.

Rosa Liksom (s. 1958) on kirjailija ja kuvataiteilija. Everstinna on hänen neljäs romaaninsa.

Rosa Liksom: Everstinna. Like 2017

Reissuvihko Kuuloauton matkassa

Vuonna 2017 kuuloauton mukana kulki reissuvihko, johon kuuloauton vapaaehtoiset kirjoittelivat päivän tapahtumista ja huomioita kuuloautosta. Reissuvihon ajatuksena oli, että sitä kautta kuuloauton vapaaehtoiset saisivat toistensa terveiset kuuloautoon liittyvistä muutoksista. Näin kuuloautossa toimiva vapaaehtoinen voisi olla tietoinen auton tilanteesta sillä hetkellä ja tilannetta edeltävistä tapahtumista.

"Värit vaihdettu tulostimeen."

"Auto siivottu/imuroitu sisältä."

"Auto huollossa, öljy vuotoa ei havaittu."

Kuuloauton ajatuksena on alusta alkaen ollut se, että tuodaan palvelu sinne, missä ihmiset ovat. Yhdistyksen tehtävä on etsiä kuuloautolle rauhallinen paikka, mutta kuitenkin näkyvä – sellainen paikka, jossa ihmisiäkin liikkuu. Kuuloauton vapaaehtoisten mukaan muun muassa kaupan parkkipaikat ovat hyviä vaihtoehtoja kuuloautotapahtuman järjestämiselle. Ihmiset voivat ohikulkumatkalla pysähtyä käymään seulassa.

"Loistava tapahtuma. Kaikki järjestelyt olivat erinomaiset. Kiitoksia sateli."

Kuuloautosta mainostaminen ja tiedottaminen nousivat tänä vuonna suureen rooliin. Kuuloauto kiinnostaa selvästi edelleen. Toisen esiin noussut asia oli yhdistyksen roolin korostaminen kuuloautotapahtumassa. Kuuloautotapahtuma on yhdistyksille mainio jäsenhankintatilaisuus. On tärkeää kohdata kuuloautotapahtumaan osallistuvat ihmiset, seulassa käyneet asiakkaat ja muuten kuuloasioista sekä yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneet ja jättää heille lämmin muistikuva yhdistyksestä.

"Yhdistys ohjasi hyvin paikalle ihmisiä katu-puhujalla."

"Ensimmäinen asiakas sisään. Ilma hieno. Porukka suorastaan odottamassa Kuuloliiton kuuloautoa!"

Edelleen kuuloauton toimijoita yllättää se, että kuuloasioista tiedetään niin vähän. Kuulolaitteen käytön imago on monelle seulassa käyneelle edelleen negatiivinen. Paljon on tullut palautetta siitä, että kuuloauto on hyvä ja käytännönläheinen toimintatapa yhdistyksille levittää kuulotietoutta ja edistää positiivista

Kuuloautoa ajavat ja toimintaa pyörittävät Kuuloliiton kouluttamat vapaaehtoiset sekä Kuuloliiton toimihenkilöt. Kuuloliiton yhdessä jäsenyhdistystensä kanssa järjestämällä kuuloautokierroksella on mahdollisuus testata kuulonsa. Samalla on mahdollisuus saada tietoa sekä kuulovammaisuudesta että kuulonkuntoutuksesta. Kuuloauton kuuloseula on tarkoitettu henkilöille, jotka epäilevät kuulonsa heikenneen ja joilla ei ole kuulokojetta.

suhtautumista kuulolaitteisiin sekä niiden käyttöön.

"Kiitollisia ihmisiä paljon kuuloseulassa."

"Tää on hyvä toimintamuoto yhdistyksille ja piireille."

Palaute tyytyväisiltä asiakkailta on kuuloauton vapaaehtoisten mukaan se, joka antaa voimaa joskus jopa raskaisiin kuuloautopäiviin. Motivoivaa palautetta tarvitsee meistä itse kukin ja oli mukava huomata, että myös Reissuvihossa muistettiin tsemppata toisia ja antaa kannustavaa palautetta.

"Tarjoilut ku mummolassa. Kyllä yhdistyksissä osataan."

"Hyvä me."

Kuuloautotoiminta vie usein mukanaan ja välillä kuuloautotapahtumassa unohdetaankin pitää taukoja. Omasta jaksamisesta on kuitenkin hyvä pitää huolta. Lepoa tarvitaan, jotta jaksetaan taas tehdä hyvää. Kerätään siis talven aikana voimia, jotta jaksamme valloittaa Suomea kuuloautolla taas ensi keväästä lähtien. Rentouttavaa joulunaikaa jokaiselle!

"Lauantaina Pullervo paistatteli koko päivän kivellä. Sunnuntaina Pullervo oli vapaapäivällä. Ei näkynyt!"

Ikäkuuloprojektin satoa

Ikäkuuloprojekti päättyy ja on aika kertoa tuloksista ja kokemuksista. Tavoitteet kolmelle vuodelle olivat moninaiset. Yhtenä tavoitteena oli kehittää kuulolähipalvelua ja ikäkuuloisille tarjottavaa vertaistukea. Toisena tavoitteena oli lisätä myönteistä ikäkuulotietoa sekä yhteistyötä perusterveydenhuollon ja Eläkeliiton yhdistysten kanssa.

Pilottipaikkakuntia meillä oli kahdeksan: Lieksa, Imatra, Helsinki, Vaasa, Tampere, Rauma, Oulu ja Tornio. Jokaisella paikkakunnalla kokeiltiin tavoitteisiin nähden erilaisia toimintoja kuuloyhdistyksien tarpeet ja resurssit huomioiden.

Mitä vuosien aikana tapahtui?

Ikäkuuloinfot ja muut kuuloon liittyvät tapahtumat tavoittivat pilottipaikkakunnilla yli 4 000 henkilöä. Ilman vapaaehtoisia ikäkuulotietoa ei olisi kyetty lisäämään näin paljon. Kiitos kaikille teille, jotka veitte tärkeää asiaa eteenpäin!

Olimme myös seitsemällä messuilla Oulussa, Tampereella ja Helsingissä. Tätä kautta tavoitettiin laajalti ikäkuuloisia, heidän läheisiään ja terveydenhuollon ammattilaisia. Ikäkuuloteeman ympärillä julkaistiin artikkeleita ja kirjoituksia esimerkiksi ET-lehdessä ja Vanhustyön keskusliiton julkaisuissa. Ikäkuulosivuston (www.ikakuuloiset.fi) kautta tavoitettiin hyvin Internetin ihmeellisessä maassa pyöriä asiasta kiinnostuneita.

Yhteistyökokeilut Eläkeliiton paikallisyhdistysten kanssa eivät ottaneet tuulta alleen,

mutta heille pidettiin ikäkuuloinfoja, joten ikäkuulotieto on heilläkin lisääntynyt. Perusterveydenhuollon yhteistyö onnistui Tampereella, Lieksassa ja Torniossa. Näistä kokeiluista saat syvällisempää tietoa lukemalla loppuraportin.

Kuulolähipalvelukoulutusta kehitettiin vastaamaan nykypäivää. Vuonna 2015 kävimme havainnoimassa kuulolähipalvelukertoja ja vuonna 2016 toteutimme asiakaskyselyn palvelussa kävijöille. Näiden perusteella loimme kuulolähipalvelun toimintaperiaatteet, jotka jalkautetaan alueellisissa kuulolähipalvelun toiminnanohjauksissa vuonna 2018.

Vertaistukea kokeiltiin eri muodoissa Oulussa, Helsingissä ja Raumalla vuosina 2015 ja 2017. Lue lisää vertaistuesta ja kuulolähipalvelusta alkuvuodesta, kun kuulolähipalvelun asiakaskysely ja vertaistukitutkimus julkaistaan Kuuloliiton julkaisusarjassa.

Projektin loppuraportti valmistuu aikataulussa ja on vapaasti luettavissa viimeistään tammikuussa 2018 Kuuloliiton nettisivuilla.

Loppuseminaari oli 23.11.2017 Valkeassa Talossa projektin vapaaehtoisille ja Kuuloliiton väelle. Kiitos kaikille mukanaolijoille mahtavasta päivästä ja illasta!

Mitä konkreettista jää elämään?

- Kuulolähipalvelu- ja vertaistukikoulutus
- Infojen materiaalipaketti vapaaehtoisille
- Ikäkuuloteeman tuotokset
- Kuulolähipalvelun toimintaperiaatteet
- www.ikakuuloiset.fi

Ikäkuulo-projektin pilottipaikkakuntien vapaaehtoiset ja projektin työntekijät kokoontuivat yhteiskuvaan Ikäkuulo-seminaarin lopuksi.

”Tervetuloa hetkeksi vammaisten lasten maailmaan”, kutsuu sanakirja

Voihan vammainen: lasten kuvasanakirja vammaisuudesta tekee tutuksi vammoihin ja vammaisuuteen liittyvää sanastoa. Sanakirjan läpi leikkaa käsitys siitä, että sanat ovat enemmän kuin kuvauksia todellisuudesta.

Sanakirjan tarkoitus on kuvata kielen tai esimerkiksi kielen alueen keskeiset sanavarat. Lisäksi sanakirjassa voi olla sanoja tai ilmauksia, jotka eivät ole kaikille tuttuja. Sanakirja toimii myös oppaana kieleen: siinä kuvataan sanojen merkityksiä, tyylisävyjä ja käyttöä.

Voihan vammainen (Into 2017) on kirja vammaisuuteen ja vammoihin liittyvistä sanoista. Sanakirjaympäristössä – eli Vammeluossa, kirjan kuvituksen päähenkilöiden kotipaikassa – tulee ilahduttavasti näkyväksi maailma, jossa kieli ei ole segregoitunutta eivätkä sanat pysy luokissa: vammaisuuteen liittyvät sanat voivat kuvata vammoja mutta ne voivat yhtä lailla kuvata jotain aivan muuta. Sanat ”kuulovamma”, ”opaskoira”, ”sähköpyörätuoli”, ”allergia” ja ”arkkitehti” ovat kaikki käyttökelpoisia, kun puhutaan vammaisuudesta. Henkilöä, jolla on vamma, koskettaa se, mitä arkkitehti tekee; toisaalta arkkitehdille on merkityksellistä se, miten toimii lapsi, jolla on vamma.

Voihan vammainen -kirjan sanavaranto ei toista tai luo stereotyyppisiä kuvitelmia vammaisuuteen tai vammoihin liittyvistä kokemuksista. Vammeluon ala-aste, jossa eletystä arjesta sanat ja niiden selityksen tarve kumpuavat, ei ole traagisten tarinoiden vaan tunnistettavan arjen näyttämö. Sanakirjassa ei silti sivuuteta

myöskään masennusta, sairastamista, onnettomuuksia tai pyörätuolin pysäyttäviä reunakiviä, jotka eittämättä tekevät arjen etenemistä. Kirja kuitenkin toteaa, että vammaisuuden ja vammojen kuvausten tulisi olla moninaisia ja monisanaisia – ja antaa tavoitetta toteuttakseen käyttöömme liudan sanoja, joita Vammeluon asukkaat itse käyttäisivät.

Voihan vammainen: lasten kuvasanakirja vammaisuudesta, kirjoittaneet: Heini Saraste ja Kalle Könkkölä, kuvittanut: Väinö Heinonen, Into Kustannus, 2017.

Nuoret ja yhdistystoiminta kohtaavat sählykerhossa

Helsingin Kuuloyhdistys sai nuoria aikuisia mukaan toimintaansa luovuttamalla toiminnan järjestämisvastuun heille itselleen.

Liikuntasali on kovin tyypillinen ja koulumais- toista tuttu: valaistus on tasainen ja keller- tävä, parketti vingahtaa kengänpohjan alla, puolapuut peittävät yhden kokonaisen seinän. Suurin ero kouluaikoihini nähden on se, ettei puolapuissa roiku tai pukuhuoneissa vetelehti kukaan, vaan kaikki haluavat aloittaa pelin mahdollisimman pian.

Nuorten aikuisten sählykerho kokoontuu Helsingissä melkein joka tiistai. Sählykerho on Helsingin Kuuloyhdistys ry:n, tuttavalli- semmin Helkyn, fasilitoima mutta sählykerho- laisten itsensä organisoima. Samankaltainen järjestely voisi olla yksi monistamiskelpoinen tapa saattaa yhdistystoiminta koskettamaan myös nuoria: tarpeen huomaaminen, toimin- tahalukkuuden kartoittaminen ja toimijoiden koolle kutsuminen on omaehtoista, mutta kuu- loyhdistys tarjoaa puitteet, joissa organisointi on helppoa toteuttaa.

– Tärkeintä on, että toiminnalle löytyy innos- tunut vetäjä. Yhdistyksen talous ja toimitilat asettavat tietysti rajat sille, millaista toimintaa voidaan tarjota, Helsingin Kuuloyhdistyksen varapuheenjohtaja **Mari Myllymäki** erittelee ehtoja, joiden olisi hänen kokemuksensa mu- kaan yhdistyksen ja nuorten yhteistoiminnassa hyvä täyttyä.

Lisäksi toiminnan käynnistymistä Helsingis- sä on edeltänyt myötäsukainen ketjureaktio. Helsingin sählykerho sai alkunsa niin, että Mari Myllymäki tuli pohtineeksi nuorten ta- voittamista ääneen ja pohdinnan sattui kuu- lemaan Kuuloliiton nuorisosihteerin **Taneli Ojala**, joka sitten yhytti Helkyn ja Kuuloliiton nuorisotoimikunnan. Oikeat kontaktit löytyvät- kin Myllymäen mukaan niin usein sattumalta, että tehokkain tapa löytää ne on avata suunsa, kertoa aivoituksensa ja luottaa sattumaan.

Helkyn sählyvuoroilla – niin kuin toiminta on Facebookissa nimetty – käy säännöllisesti kymmenkunta henkilöä. He ovat pääasiassa yli 20-vuotiaita, joskin yksi alaikäinenkin peluri on joukossa. Sählykerhon vetäjä **Viivi Kilpeläinen** kertoo, että sähly valikoitui kerhotoi- minnan lajiksi, koska ”se sai eniten kannatus- ta”.

– Sählylle on varmaan kannatusta jatkos- akin, mutta kyselemme toisiltamme myös,

Maiju Alastalo, Miro Mäkinen, Marika Rajala ja Johannes Laine käyvät Helkyn sählyvuoroilla.

voitaisiinko sporttihommien rinnalla tehdä jotain muutakin, Kilpeläinen jatkaa.

Sählykerho tarjoaa Viivi Kilpeläisen mukaan vertaistukea. Kuulonalenema ei kuitenkaan ole sählyvuorolle osallistumisen ehto (Helkyn jäsenyys sen sijaan on). Ehkä onkin niin, että osallistumisen kynnys madaltuu myös muista syistä, jotka Viivi Kilpeläinen nimeää toimin- nan periaatteiksi:

– Toiminta on avointa eikä syrjintää sallita.

Mari Myllymäen mukaan kynnystä madaltaa aina myös se, jos tuntee jonkun, jonka seuraan lyöttäytyä. Hän päätyi Kuuloliiton ja kuuloyh- distyksen toimintaan seuramalla tuttujaan ensin laskettelureissulle ja sitten yhdistystoi- mintaan. Puskaradion äänen vahvistaminen ja vaikkapa koulun liikuntasalin varaaminen vaikuttavatkin olevan tehokkaita tapoja tuoda uusia hahmoja mukaan toimintaan.

Helsingin Kuuloyhdistyksen sählykerho kokoontuu lähes joka tiistai Helsingin Haagassa ainakin kesään saakka. Toimin- taan osallistuminen edellyttää Helkyn jäsenyyttä. Sählykerho löytyy myös Face- bookista: Helkyn sählyvuorot

IFHOHYPin vuosikokous ja Share your Experience –viikonloppu Suomessa 26.-29.10.2017

Suomessa järjestettiin Share Your Experience -viikonloppu ja IFHOHYPin vuosikokous, johon osallistui 45 kuulovammaista nuorta eri puolilta maailmaa. AGM-ryhmä oli tehnyt töitä tämän asiaan eteen koko syksyn, joten tuntui hyvältä saada asia maalin. Suurin osa tulijoista saapui jo torstai-iltana. Silloin tehtiin pieni tutustumiskierros, jossa toivotettiin kaikki tervetulleiksi Helsinkiin ja vuosikokoukseen. **Jenna Junttila** esitteli nuorten kuulovammaisten toimintaa ja **Johan Wikström** Svenska hörsselförbundetin toimintaa. Hotelli Winterhouse oli paikka, jossa kaikki yöpyivät, myös osa päivien ohjelmista oli siellä. Torstai-iltana oli

erilaisia leikkejä ja ohjelmaa, joissa kohotettiin yhteishenkeä tulevaa viikkoa ajatellen, ja jotta kaikki oppisivat tuntemaan toisensa.

Perjantaina maailmanmatkajat pääsivät kiertämään Helsinkiä Amazing Race -tyyliin, tavoitteena oli kiertää mahdollisimman monta ennalta-annettua paikkaa ja kuvata kohde, esim. Sibelius monumentti pääsi monen matkajan kuvien joukkoon. Amazing Race Helsinki etapin maalina oli Kuuloliiton vuokraama saunatila Kampin läheisyydessä, missä matkajat pääsivät viettämään mukavaa aikaa yhdessä ja jakamaan kokemuksia nähtävyyksistä sekä kokemaan suomalaisen saunan sau-

navihtojen kera, mikä oli monelle eksoottinen ja miellyttävä kokemus. Kukaan ei loukkaantunut saunoessa.

LAUANTAINA SUUNTANA oli Espoon Nuuksio missä patikoitiin 1,4 kilometrin reitti ja nautittiin Suomen kauniista luonnosta. Reitin puolella välissä oli makkaranpaistoa nuotion äärellä, mikä varmasti miellytti kaikkia muut hiukan sateisessa säässä. Retki oli onnistunut ja kaikilla oli erittäin mukavaa. Jokaiselle varmasti tarttui mukaan ripaus suomalaista sisua, jolla matka taittui kevyesti sateesta huolimatta.

Illalla ohjelma jatkui juhlavammissa tunnelmissa. Illallinen järjestettiin Svenska hörselförbundetin tiloissa sitsi-meiningillä. IFHOHYP:in presidentti **Victor Rehn** avasi illan klassikkolaululla *Helan går* ja selosti sitsien etikettejä. Sitsit olivat monille uusi ja hauska kokemus. Perinteiset suomalaiset ruuat kuten karjalanpiirakka ja lihapullat maistuivat kaikille. Viimeisten laulujen ja skoolausten jälkeen oli aika jättää juhlatilat, vaikka Koskenkorva-juhlapullon sisältö olisi-kin maistunut monelle vielä. Jos Nuuksiossa oli kosteaa, niin ilta jatkui **Petri Nygårdin** Märkää-laulun tahtiin ja suuntana oli läheinen baari, jossa juhlat jatkuivat vielä pitkään tanssilattiolla ja pöydillä. Ilta oli erittäin onnistunut, tunnelma oli katossa ja kokemuksia pääsi vaihtamaan puolin ja toisin.

Annual General Meeting -kokouksessa päätettiin tulevan vuoden asioita ja käytiin läpi tulevia tapahtumia, kuten Summer Camp 2018 Hollannissa elokuussa, vuosikokous 2018 Istanbulissa. Suomen Jenna Junttila valittiin IFHOHYP:in sihteeriksi, onnittelut! IFHOHYP:in toimintaan kannattaa tutustua ehdottomasti, sieltä saa tietoa mm. huonokuloisten oikeuksista, tutustuu uusiin ihmisiin eri puolilta maailmaa, pääsee mukaan tapahtumiin. Pitkän kokouspäivän ja monien päätösten jälkeen oli aika AGM päätökseen ja sanoa kiitokset kaikille tulijoille ja aloittaa kotimatka, jokainen omaan määränpäähensä.

SUURET KIITOKSET työryhmälle joka mahdollisti onnistuneen AGM kuten järjestösihteerit **Paula Hessolle**, nuorisosihteerit **Taneli Ojalalle** sekä muille, jotka tekivät paljon vuosikokouksen eteen. Yleisesti vuosikokous oli todella mahtava kokemus etenkin ihmisten takia, joihin sai muutaman päivän aikana tutustua ja vaihtaa kokemuksia sekä solmia elinikäisiä suhteita. Vaikka emme pystyneet osallistumaan jokaiseen päivään niin kotiinlähden koittaessa tuli hiukan haikea olo ja se näkyi myös kaikkien hyvästeissä, sillä samanlaisia mahdollisuuksia kokemusten ja yhtenäisyyden tuntemiseen ei tule usein.

TEKSTI JA KUVA: ERKKI AHONEN

WhatsApp ahkerassa käytössä

Tämän päivän viestintätaitoja pohtivat saarijärveläinen Kyösti Kauppinen, viitasaarelainen Birgitta Paanila ja joutsalainen Virva Teräväinen.

Monet älypuhelinien käyttäjät näpyttelevät sormet sauhuten viestejä – niin keski-suomalaisetkin.

Maksutonta ja helppokäyttöistä WhatsAppia käytetään yhteydenpitoon ystävien ja perheen kanssa. Ryhmäkeskustelujen avulla voi pitää yhteyttä eri harrasteryhmiin.

Pikaviestinpalvelusta on tullut suosittua ympäri maailman. Keski-Suomen kuulopiirin

viestintäpäivän osallistujista jo puolella oli WhatsApp käytössä.

Yhdistysviestintää kahlattiin läpi yhdessä liiton aluetiedottaja **Erkki Ahosen** kanssa. Vilkasta keskustelua käytiin kuuloyhdistysten näkymisestä paikallismediassa ja kuvien merkityksestä viestinnässä. Osallistujia Saarijärven Summassaareen oli saapunut 15.

Harrasteena mosaiikkityöt

Helsinkiläinen **Ritva Ruokovirta** harrastaa monipuolista kädentaitoja. Hän ohjaa vapaaehtoisena mosaiikkiryhmää Kampin palvelukeskuksessa.

– Olen lapsena sairastunut tuhkarokkoon, jonka jälkitautina oikeasta korvasta meni kuulo. Se on hankaloittanut elämääni koko ajan. Vasemmassa korvassa minulla on apuna kuulokoje, hän kertoo.

Kuvassa Ritvan askartelema maapallo mosaiikkipaloista. Lisää mosaiikkitöitä löytyy facebookista ryhmässä Kampin kimmat ja kundit ja verkkosivuilla www.kampinpalvelukeskus.blogspot.fi

TEKSTI: ARJA TAPANINEN

Sisä-Savon Kuulo vieraili Vesannolla

Sisä-Savon Kuulo ry jalkautui 14.11.2017 naapurikuntaan Vesannolle. Kutsujana oli Eläkeliiton Vesannon yhdistys. Aluksi yhdistyksen puheenjohtaja Merja Ropponen piti puheenvuoron ker-
toen yhdistyksen toiminnasta. Mukaan saimme liiton varapuheenjohtaja Antero Penttisen, joka
kertoi kuulosta, kuulovammoista ja kuulonkuntoutuksesta.

Kurssit 2017-2018

www.kuuloliitto.fi/kategoriat/kurssit-ja-koulutukset/

Lasten ja nuorten kuntoutus

Moniammatillinen yksilökuntoutus, perheet/ Kela

Kuulo- ja kuulonäkövammaisten lasten ja nuorten yksilölliset harkinnanvaraisen tai vaativan kuntoutujan kuntoutusjaksot. Yksilökuntoutus toteutetaan laitostai avomuotoisesti Kuulo-Auriksen tiloissa. Kuntoutus kestää enintään 15–20 vrk kolmena tai neljänä viiden vuorokauden jaksona, mutta voidaan toteuttaa myös yhtenä tai kahtena viiden vuorokauden jaksona riippuen Kelan päätöksestä. Yksilökuntoutuksen jaksot toteutetaan perheelle sopivina ajankohtina ja kuntoutuspäätöksen voimassaolon aikana. Kuulo-Auris kokoaa kuntoutujista ja heidän perheistään ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu.

2018

Alkavien ryhmien ajankohdat ja suositukset ikäluokittain

- Helmikuu (kaikenikäisille) 26.2.–2.3.
- Maaliskuu (peruskoulunsa päättävät ja ammatinvalintaa pohtivat) 26.3.–29.3.
- Huhtikuu (koulunsa aloittavat) 16.4.–20.4.
- Toukokuu (svenskspråkig grupp, unikt tillfälle, vänligen kontakta oss!) 21.–25.5.
- Lokakuu (alakouluikäiset) 1.10.–5.10.
- Marraskuu (alle kouluikäiset) 26.11.–30.11.

Muodostamme tarvittaessa lisää alkavia ryhmiä. Alkavien ryhmien lisäksi Kuulo-Auriksessa toteutuu jatkuvasti jo alkaneita ryhmiä, joihin voitte liittyä tarpeen mukaan,

kunhan ryhmään mahtuu. Lisätietoa on ajantasaisesti nettisivuillamme. Voitte myös aina soittaa!

Näin haet lasten kuntoutukseen:

- Lasten/perheiden kuntoutukseen voitte hakea täyttämällä Kelan hakulomakkeen KU132 harkinnanvarainen TAI KU104 vaativa kuntoutus
- Liittääkää hakemukseenne lääkärin B-lausunto (harkinnanvarainen kuntoutus) TAI kuntoutussuunnitelmaan lisätty suositus (vaativa)
- Lähettäkää hakemuksenne liitteineen Kelaan

Monimuotoryhmäterapia

Kyseessä on ryhmämuotoinen avoterapia, jota puheterapeutti ja musiikkiterapeutti ohjaavat yhdessä Kelan kuntoutuksena. Kohderyhmä vähintään 4-vuotiaat kuulovammaiset lapset, joilla on Kelan vaativan kuntoutuksen status. Ryhmässä on 4–6 lasta 10–40 terapiakertaa á 60–90 min. Kuntoutukseen haetaan Kelan päätös kuntoutusvastaustahon suosittelemana kuntoutussuunnitelman ja kuntoutustarpeen mukaan. Kuntoutuksen aikana kuntoutujille on tarjolla puhe-musiikkikuntoutusta kuuntelun ja kielellisten taitojen tueksi sekä vertaistukea ja vanhemmille omaa ohjausta. Ryhmään mahtuu mukaan!

Aikuisten kuntoutus

Moniammatillinen yksilökuntoutus/ Kela:

Kuulo- ja kuulonäkövammaiset aikuiset voivat hakea Kelalta harkinnanvaraisen kuntoutujan moniammatillisia yksilökuntoutusjaksoja. Kela tekee kuntoutuspäätöksen yleensä vuodeksi eteenpäin. Jakso-

jen ajankohdat sovitaan asiakkaan ja Kuulo-Auriksen kanssa yhdessä siten, että Kuulo-Auris kokoaa harkinnanvaraisista aikuisista kuntoutujista ryhmiä, jotta vertaistuki jaksoilla toteutuu. Omaisten tai omaisten osallistuminen jaksoille on tärkeää. Perusteet omaisten osallistumiselle tulee mainita Kelan hakemuslomakkeessa sekä lääkärin suosituksessa (B-lausunto).

Vuonna 2018 alkavat ryhmät aikuisille

Helmikuu 2018:

- 1.jakso 29.1.–2.2.2018
- 2. jakso 23.–27.4.2018
- 3. jakso 12.–16.11.2018

Maaliskuu 2018:

- 1.jakso 19.–23.3.2018
- 2. jakso 6.–10.8.2018
- 3. jakso 10.–14.12.2018

Marraskuu 2018:

- 1.jakso 5.–9.11.2018
- jatkotaksot vuonna 2019

Näin haet aikuisten kuntoutukseen:

Täyttäkää Kelan hakulomakkeen KU132. Liittääkää hakemukseenne lääkärin B-lausunto. Lähettäkää hakemuksenne liitteineen Kelaan.

Kuulo-Auris Oy toteuttaa lisää kuntoutusjaksoja sekä lapsille että aikuisille tarpeen mukaan. Kysy vaihtoehtoista henkilökunnalta.

Kuulo-Auris Oy:n kuntoutuksen on mahdollista ottaa myös muiden tahojen lähettämiä tai itse maksavia kuntoutujia. Suunnittelemme erityisesti ruotsinkielisille tarkoitettua lasten

kuntoutuksen ryhmää alkavaksi touko-kesäkuussa. Lisätietoja henkilökunnaltamme! Välkomna!

Koulutus

Kuulo-Auriksen työryhmä räätälöi kuuloalan ammattilaiskoulutuksia opetushenkilöstölle, työterveydelle ja perheiden palveluille toteutettavaksi ympäri maata joustavasti. Sekä ohjelma että keskustelijat ja esiintyjät valitaan kuulijoiden tarpeiden mukaan. Kysy lisää koulutus-paketeistamme! www.auris.fi/koulutus

• Lasten ja aikuisten kuntoutusohjaajien koulutuspäivät
18.1.2018

Lisätietoja:

Kristiina Laakso
kristiina.laakso@auris.fi
p. 050 5118046

Marianne Montonen
marianne.montonen@auris.fi
p. 044 752 5568

Marjaniementie 74, 00930 Helsinki
www.auris.fi
www.facebook.com/kuuloauris
Kelan sivut: www.kela.fi

Kopolan kurssikeskus

Huonokuuloisten eläkeläisten sopeutumisvalmennuskurssit

* 5.–9.3., 19.–23.3., 9.–13.4., 23.–27.4., 21.–25.5., 20.–24.8., 24.–28.9. & 22.–26.10.

Kurssi on tarkoitettu kuulokojetta käyttäville, kuulon-kuntoutusta tarvitseville huonokuuloisille eläkeläisille ja heidän perheenjäsenilleen. Kurssi pyrkii edistämään huonokuuloisen toimintakykyä ja kuulovamman huomioimista jokapäiväisessä elämässä. Ohjelma sisältää kojeenkäytön opetusta, apuväline-esittelyä, kommunikaatio-opetusta, ryhmäkeskusteluja ja kuulovammaan liittyviä luentoja. Valinnassa etusijalla ovat ensikertalaiset. Kurssin kustantaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA).

Kuuroutuneiden ja vaikeasti huonokuuloisten kurssi

* 12.–16.3.

Kurssi on tarkoitettu kuuroutuneille ja vaikeasti huonokuuloisille aikuisille ja heidän omaisilleen. Kurssi pyrkii edistämään vaikeasti kuulovammaisen sosiaalista toimintakykyä. Ohjelma sisältää kommunikaatio-opetusta ja -harjoituksia (huulilतालuku, viittomat), ryhmäkeskusteluja yms., millä parannetaan arjessa selviytymistä vaikeasti kuulovammaisena. Kurssin kustantaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA).

MTLH ry:n lomat Kopolan kurssikeskuksessa

Virkistystä, vertaistukea ja elämänvoimaa

* 14.–19.5., hakuaika päättyy 14.2.
* 13.–18.8., hakuaika päättyy 13.5.
* 10.–15.9., hakuaika päättyy 10.6.
* 1.–6.10., hakuaika päättyy 1.7.

Lomat on tarkoitettu huonokuuloisille aikuisille ja heidän omaisilleen. Tavoitteena on kuulovammaan liitty-

vän tiedon ja vertaistuen tarjoaminen, liikunnallinen aktivointi, virkistys, retket ja lepo. Omavastuuosuus on 50 euroa/hlö/lomapaketti ja sen tulee olla maksettu eräpäivään mennessä. Hintaan kuuluu täysihoito ja ohjelma. Matkakuluista lomalaiset vastaavat itse. Hakemuksen on oltava perillä kolme kuukautta ennen loman alkua.

Iltsemaksettavat lomat ja viikonloput

Omakustanteiset loma- ja viikonlopputapahtumat on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lomatapahtumien hintaan kuuluvat ruokailut, majoitus ja ohjelma. Viikonloppuihin ei sisälly linavaatteita mutta ne voi saada 15 euron lisähintaan Kopolasta tai tuoda itse. Viikonloput alkavat perjantai-iltana, jolloin tarjolla on iltapalaa ja sauna.

Viitotun puheen viikonloppu

27.–29.4., 110 €

Iloista yhdessäoloa ja viittovia käsiä! Sinulle, joka haluat itsellesi uuden kommunikaatitavan helpottamaan arjen keskusteluita. Kurssille voivat osallistua niin aloittelijat kuin jo enemmänkin viittoneet. Saapuminen perjantai-iltana klo 17, lopetus lounaaseen sunnuntaina klo 12.

Neulontaviikonloppu

4.–6.5., 110 €

Yhteystiedot:

Kuuloliitto ry, Kopolan kurssikeskus
Velisjärventie 50, PL 11, 17801 Kuhmoinen
Sanna Lehtoväre
sanna.lehtovare@kuuloliitto.fi
p. 040 7703803 / 03 5522 111
Kotisivut: www.kopolakuhmoinen.fi
Facebook sivut: Kopola Kuhmoinen

→ Alueelliset sopeutumisvalmennuskurssit 2018

Kuuloliitto järjestää kahdeksan alueellista sopeutumisvalmennuskurssia vuonna 2018. Kuusi kurssia on tarkoitettu ikääntyneille kuulokojeen käyttäjille ja heidän läheisilleen ja yksi kurssi on tinnituspainotteinen. Vuonna 2018 järjestetään lisäksi yksi kurssi, joka on suunnattu työikäisille.

Ajankohdat ja paikkakunnat ovat:

- 14.–15.3.2018 Lappeenranta, Scandic Patria
- 20.–21.3.2018 Varkaus, Hotel Oscar
- 17.–18.4.2018 Rokua, Rokua Health & Spa Hotel
- 25.–26.4.2018 Rauma, Cumulus City
- 18.–19.9.2018 Rovaniemi, Scandic Rovaniemi
- 6.-7.10.2018 Järvenpää, Scandic Järvenpää (työikäiset)
- 6.-7.11.2018 Lappajärvi, Hotelli Kivitippu
- 14.–15.11.2018 Järvenpää, Scandic Järvenpää (tinnituskurssi)

Kurssien aiheina ovat kuulo ja sen vaikutukset toimintakykyyn. Osallistujat saavat valmiuksia kuulokojeen käyttöön sekä tietoa kuulon apuvälineistä, kommunikaatiomenetelmistä ja tulkkauspalvelusta. Vertaiskeskustelut huonokuuloisuudesta, läheisten kokemuksista ja arjessa toimimisen keinoista ovat olennainen osa kurssiohjelmaa. Lisäksi työikäisten kurssilla käsitellään työelämään liittyviä asioita ja tinnituskurssilla tinnituksen poisoppimishoitoa.

Kurssit sisältävät kahden päivän kurssiohjelman ja puolen vuoden kuluttua järjestettävän jatkotapaamisen, jonka ajankohta sovitaan kurssilla. Majoitus on kahden hengen huoneissa täysihoidolla. Kurssit järjestetään Veikkauksen tuella ja ne ovat osallistujille maksuttomia. Matkakuluista osallistujat vastaavat itse.

Lisätietoa ja hakemukset:

Kuuloliiton verkkosivut: <https://www.kuuloliitto.fi/palvelut/koulutukset-ja-kurssit/>
Kuuloliiton aluetyöntekijät: <https://www.kuuloliitto.fi/yhteystiedot/toimihenkilot/>
Kuntoutussihteeri Maria Timonen p. 0400 903 407, maria.timonen@kuuloliitto.fi
Suunnittelija Anna-Maija Tolonen p. 044 752 5574, anna-maija.tolonen@kuuloliitto.fi

Hakemukset tulee lähettää viimeistään kuukautta ennen kurssin ajankohtaa, joko sähköpostilla (osoitteet yllä) tai maapostina seuraavasti: **Lappeenranta, Rauma ja Järvenpään** kurssien hakemukset Anna-Maija Tolonen, Puutarhakatu 8 b F 607, 20100 Turku. **Varkaus, Rokua, Rovaniemi ja Lappajärvi** hakemukset Maria Timonen, Kuuloliitto ry, PL 1188, 70211 Kuopio.

Kaikille hakijoille ilmoitetaan kurssivalinnasta kirjeellä noin kolme viikkoa ennen kurssia. Valinnassa etusijalla ovat hakijat, jotka eivät aikaisemmin ole osallistuneet kuulon sopeutumisvalmennukseen.

Suosittu aluekurssit

1. Vuoden 2017 aikana alueellisia sopeutumisvalmennuskursseja on järjestetty seitsemän ja ne ovat olleet hyvin kysyttyjä. Kurssin vastuuvetäjä kuopiolainen **Maria Timonen**, kuinka paljon on ollut kurssilaisia? Miten tieto kurssista on tavoittanut?

– Hakemuksia tulee alueesta riippuen 25 – 40 kpl per kurssi. Useimmissa hakemuksissa mukana on myös läheinen - ja se onkin suositeltavaa. Kurssille voimme ottaa kerrallaan 22 - 28 osallistujaa. Tieto kursseista tavoittaa hyvin. Kysyntää on yli tarjonnan.

2. Miksi on haettu kurssille?

– Monet hakevat kurssille kuulokojien käyttövaikeuksien ja kuulokojeeseen tottumattomuuden vuoksi. Kuulokojekuntoutuksen alkuvaiheessa monet ovat jääneet yksin, eikä lisäohjausta, neuvontaa ja tukea ole ollut saatavilla tai tiedossa. Kuulokojen käytön alkuhankaluudet, epävarmuus ja oikean tiedon puute saavat monet luopumaan kojenkäytön kuulemisen harjoituksesta. Kurssilta haetaan apua ja tukea kuulokojien käyttöön, tietoa kuulosta ja tietoa kuulemisen muista apuvälineistä ja niiden hankinnasta. Kurssille haetaan myös vertaistuen vuoksi.

– Osallistujat voivat hyödyntää kurssilla vertaisohjaajan kokemusaamasta ja toisten kurssilaisten kokemuksia ja keskusteluja.

3. Mitä asioita kurssilla käydään läpi?

– Kurssilla käydään lyhyesti läpi perustietoa kuten kuuloaistin toimintaa, yleisimpiä kuulovikoja ja niiden vaikutuksia kuulemiseen. Osallistujat saavat tietoa eri kommunikaatiomenetelmistä ja tulkkauspalvelusta. Perheimme kuulokojien käyttöön ja kotihuoltoon ja apuvälineiden hankintaan.

– Pyydämme jokaiselle kurssille kuulovammaisten kuntoutusohjaajan kertomaan sairaalan palveluista ja apuvälineistä sekä niiden hankinnasta. Yhteistyö sairaaloiden kanssa on sujunut erittäin hyvin. Yhteistyö antaa oi-

Pienryhmissä kuulokeskusteluja Maria Timosen johdolla.

van mahdollisuuden päivittää puolin ja toisin ajankohtaista apuvälineisiin liittyvää tietoa ja käytännön kokemusta. Samalla kurssilaiset voivat kertoa omista kokemuksistaan niin apuvälineiden käytön osalta kuin kuuloonhuollon palvelujen käytön kokemuksista.

4. Kurssilainen kurssilla. Miten usein on puoliso/lähiomainen mukana ja ko. tahon merkitys?

– Hakijoista yli puolessa puoliso tai muu läheinen on hakemassa kurssille. Puolison mukanaolo on koettu tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Puoliso ja läheinen saa kurssilla paljon asiantietoa ja toisten kurssilaisten kertomia kokemuksia, jotka auttavat ymmärtämään paremmin kuulovammaisen ongelmia.

5. Mitä on tulossa 2018?

– Kuuloliitto järjestää kahdeksan alueellista sopeutumisvalmennuskurssia. Kuusi kurssia on tarkoitettu ikääntyneille kuulokojen käyttäjille ja heidän läheisilleen ja yksi kurssi on tinnituspainotteinen. Vuonna 2018 järjestetään lisäksi yksi kurssi, joka on suunnattu työikäisille. Kurssit järjestetään STEAn rahoituksella.

Ilmoitustaulu

Tervehdys kaikille sisäkorvaistutteen käyttäjille, omaisille sekä istutteita harkitseville!

Ennakkotietona ilmoitamme, että kevään CI-viikonloppu on 25.-27. toukokuuta 2018. Perinteiseen tapaan se järjestetään Kuuloliiton kurssikeskus Kopolassa, joka sijaitsee luonnon-kauniilla paikalla Kuhmoisissa Velisjärven rannalla. Viikonloppu on suunnattu kaikille sisäkorvaistutteen käyttäjille tai sitä harkitseville ja heidän omaisilleen.

Viikonlopun hinta tulee olemaan noin 110 euroa/hlö. 30 euroa ylittävät matkakulut korvataan.

Ohjelma on vielä työn alla, tarkempi ohjelma ilmoitetaan Kuuloviestissä helmikuussa 2018. Seuraathan ilmoittelua, olet tervetullut mukaan!

Terveisin CiTo tapahtumatyöryhmä

Kuuloliiton kuuroutuneiden toimikunta järjestää kuuroutuneiden viikonlopun Kylpylähotelli Peurungassa, Laukaassa 4.-6.5.2018.

Ohjelmasta, käytännön järjestelyistä ja ilmoittautumisesta kerrotaan tarkemmin Kuuloviestissä 1/2018, Kuuloliiton verkkosivuilla sekä Facebookissa.

Kun kuulokoje ei enää riitä –infotilaisuus

Vuoden 2018 ensimmäinen Kun kuulokoje ei enää riitä -infokiertueen tilaisuus järjestetään tiistaina 13.2.2018 klo 17.15 - 19.45 Helsingissä Valkean talon auditoriossa, Ilkantie 4. Tilaisuuteen on sähköinen ennakkoilmoittautuminen oheisen linkin kautta: <http://www.cochlearevents.com/infotilaisuudet-suomi/>

Tilaisuus on suunnattu vaikeasti huonokuuloisille henkilöille, joilla on kuulovaikeuksia käytössä olevasta kuulokojeesta huolimatta. Myös heidän läheisensä ovat tervetulleita tilaisuuksiin. Tarkoituksena on lisätä kuulokojekäyttäjien sisäkorvaistutetietoisuutta sekä vähentää kuulo-ongelmista johtuvia haittoja tukemalla oikea-aikaista istutearvioon ha-keutumista.

Ohjelmassa on kuuloon ja kuulemiseen liittyviä asiantuntija-puheenvuoroja ja Kuuloliiton kouluttamien CI-tukihenkilöiden kokemuspuheenvuoroja.

Kun kuulokoje ei enää riitä -infokiertueen tilaisuuksia järjestetään kevään 2018 aikana myös Tampereella (maaliskuu), Oulussa (huhtikuu), Turussa (toukokuu), Kuopiossa (kesäkuu). Syksyllä kiertue jatkaa Jyväskylään, Poriin, Lahteen ja Lappeenrantaan. Infokiertue päättyy pääkaupunkiseudulla järjestettävään tilaisuuteen vuoden 2018 lopulla. Tiedotamme myöhemmin lisää kiertueen aikatauluista ja paikkakunnista.

Kun kuulokoje ei enää riitä -infokiertue toteutetaan Kuuloliiton CI-tukiverkostoprojektin ja Cochlear Nordic AB:n yhteistyönä.

Lisätietoja saa projektisuunnittelija Anna-Maija Toloselta: anna-maija.tolonen@kuuloliitto.fi p.044-7525574 (alkaen 8.1.2018)

**Keskustele
luottamuksellisesti
kirjoittaen**

Viittomakielisille,
kirjoittaen kommunikoiville
ja omaisille

Tekstiviestit 050 575 2266
Chat <http://aidtools.com/auttavalinja/>
Sähköposti auttavalinja.paivystys@gmail.com

RAY tukee toimintaamme

Päivystysajat
ma, ke, pe
klo 19 - 22

Palautetta Kuuloviestilehdestä voit antaa verkossa osoitteessa: www.kuuloliitto.fi -> Yhteystiedot.

Toimituksen yhteystiedot löytyvät lisäksi lehden sisäkannesta.

RISTIKON 5/2017 RATKAISU

AULA EHTA
FLUNSSA N
TOMI SARS
LASIT UREA
KATTAUS
LAAKI TAATA M
LUUSKA S REKAT
ETUMUS ALEPA A
TIMOTEI TIPPA
ASETE N ALIAS
M ASTMA E I
SIRO ETON PISA
A ANGINA SVEN
ARINAT ASTIA T
BULIMIA HANKI
U M T A O
OSEAANI RIPULI
RUHR UKKI ARES
A KAIHI PILARI
SÄÄT ATTE OLAT

Oulun seudun kouluikäisten ja nuorten kuulokerhojen kevään 2018 toimintaa

Kokoontumiset: 13.1., 3.2., 24.3., 21.4. ja 19.5.2018
Kello: 13:00 – 16:00
Paikka: Oulun srk-keskus, Isokatu 17, Oulu

Kouluikäisten (7 – 12 vuotiaat) lasten kerhon ohjaajina toimivat Anu ja Anniina.
Nuorten (13 -) parissa puuhailee Taneli.

Lasten kuulokerhoihin ovat myös vanhemmat tervetulleita. Heille on varattuna oma kahvittelu-/rupattelutila. Kerhoon voi tulla "nonstopina" juuri siihen kellonaikaan kun se sinulle sopii, omien menojen mukaan.

Etukäteen ilmoittautumisia ottaa vastaan
Anna Kiviniemi-Pulli: anna.kiviniemipulli@gmail.com
p. 050 309 4749

Ulkoilu- ja lentopalloviikonloppu Kopolassa 19–21.1.2018

Tule verestämään lentopallotaitojasi vanhojen hyvien aikojen merkeissä Kuhmoisten koulun liikuntasaliin. Oletpa ollut aikoinaan mukana pelaamassa Kopolan kisoissa tai harrastat/olet harrastanut lentopalloa, niin tule mukaan! Liikuntasali varattu lauantaiksi, joten myös päiväkävijät ovat tervetulleita. Jos haluat tutustua lentopallon saloihin, niin opastustakin on tarjolla.

Myös muut liikunnasta kiinnostuneet ovat tervetulleita ulkoilemaan ja nauttimaan talvisesta pakkassäästä.

Viikonloppu toteutuu, jos vähintään 12 innokasta ilmoittautuu. Viikonlopun hinta täysihoidolla ja omin liinavaattein 110,- (liinavaatteet Kopolasta: hintaan lisätään 15,-).

Mainitse ilmoittautuessasi mahdolliset ruoka-ainerajoitteet.

Ilmoittautumiset viimeistään 3.1.2018, sähköpostilla k.mikkanen[a]pp.inet.fi tai tekstiviestillä 040-7071263.

kuntoutuskeskus
KANKAANPÄÄ

Osaava ja
viihtyisä
hyvinvoinnin
keskus!

Meillä nyt kuntoutuspalvelut myös kuulovammaisille!

Aikuisten sopeutumisvalmennukset

- Lievä tai keskivaikea kuulovamma, ikäryhminä alle tai yli 68-vuotiaat
- Vaikea kuulovamma tai kuurous
- Menieren tauti

Lasten perhekurssit

Ikäryhminä alle kouluikäiset, koulunsa aloittavat ja alakoululaiset. Tukea myös vanhemmille ja sisaruksille!

Nuorten sopeutumisvalmennukset

Kurssit yläkoululaisille ja peruskoulun päättäneille. Myös läheinen voi osallistua kuntoutukseen 2 vrk.

Hae nyt
kursseille
2018!

Kuntoutus on asiakkaalle ilmaista!

Lisätietoa kuntoutussihteeri Tarja Lammilta:
p. 050 394 7524 tai tarja.lammi@kuntke.fi

Polku parempaan.

Kelankaari 4 | puh. 02 57 333 | kuntke.fi

**Kuuloviesti toivottaa
lukijoilleen
Hyvää Joulua!**

Lähetä ristikon ratkaisu 21.1.2018 mennessä
Kuuloviestin toimitukseen os. Ilkantie 4, 00400 Helsinki.
Litä mukaan nimesi ja osoitteesi.

Oikein vastanneiden kesken arvotaan Otavamedian
lentäjäjakortti. Edellisikerran ristikon voittaja oli
Pirjo Muhonen Jyväskylästä.

	+t	lyödä suden-	jalan alle		koraani	300	atomi	suussa	uhat eivät puhu	
fakta keho					laulun nainen	ihan- teita		puheen- aihe		
						kulu- tus				
työ- kalu					kipinä -viiva			aistin		
					 x2	koho- kuvio työ-				
	possut		herra Hulot	peloite entinen Persia						
tun- keu- tua		pelku- reille himo								
vii- meinen				hallitsi Norjaa	pesu- aine	laita- katu				
teke- miset			päässä							
silloin										
		täh- dätä		vero- mies entiset						
yö- apina					tsaikka	jokainen juomat		ajattelun luoma		kasattu
Hietamiehen kaimat			aikaan- saapa alati							kutakin
				kirkas			Lisa			
hiljainen						Karen Blixen alias				
				vetisiä			sävel			
aivan varma						koe- käyttää				

”De som bäst anpassar sig till snabba förändringar kommer att vara på topp i maktkampen.”

I framtiden råder de flexiblas arbetsmarknad

Jag inledde min arbetskarriär som 15-åring genom att dela ut reklam och lite längre fram jobbade jag bland annat i kassan i en butik. Det var i slutet av 80-talet och 90-talet var på ingång. Jag var under tjugo och världen såg helt annorlunda ut då, liksom det dåvarande arbetslivet. Mina idéer om och förväntningar på ett arbete utgick från den tidens anda. Betydelsen av en utbildning framhövdes särskilt: ”Skaffa dig en bra utbildning så tryggar du din framtid.”

Nuförtiden finns nästan all service på webben och många arbeten sköts via datorn. Både jag och alla andra har varit tvungna att komplettera bristande färdigheter, följa med den tekniska utvecklingen och också vidareutbilda oss vad gäller dessa oundgängligheter. Lyckligtvis anses ingen längre vara en tekniknörd om man intresserar sig för eller kan dessa saker, som det kunde vara i min egen gröna ungdom.

Till sitt innehåll har arbetet också förändrats. Det är få arbetsplatser där man längre kan arbeta med bara en och samma sak, utan det är alltmer så att du tvingas eller har möjlighet att utföra flera olika slags uppgifter. I dag kan man också arbeta hemifrån, antingen delvis eller helt och hållet. Dessutom är det ytterst få, om alls någon, som kan vara säker på sin arbetsplats, oavsett vilken utbildning eller kompetens man besitter. Utbildning tryggar alltså inte nödvändigtvis ens framtid, så som jag fick lära mig.

Det här som jag har tagit upp är bara en del av de många förändringar jag har observerat i arbetslivet. De är helt förenliga med Hörselvårdsförbundets år 2016 färdigställda omvärldsanalys som behandlar arbetslivet, vilken utfördes som underlag för den nya strategin. För hörselskadade är de behov som arbetslivet medför betydligt mer utmanande i jämförelse med befolkningen i stort. Det största problemet är fortfarande de bristande kun-

skaper om de hörselskadade arbetstagarnas behov som förekommer bland arbetsgivare och Arbetskraftsmyndigheter, liksom de anpassningsbehov och stöd som finns. Därför lyfter förbundets strategi för åren 2018–2020 upp just denna fråga om att öka medvetandet om olika delområden inom arbetslivet för hörselskadade.

För mina egna barn som är i begynnelsen av sin utbildningskarriär har jag märkt att jag fortfarande betonar betydelsen av en utbildning. Det som jag låter bli att upplysa dem om ännu i det här skedet, hör samman med framtidens värld som förändras i en hypersnabb takt: de som bäst anpassar sig till snabba förändringar kommer att vara på topp i maktkampen. Det här syns redan i dagens arbetsliv. Arbetena är alltmer uppdelade på dem som anpassar sig och är flexibla och tar till sig nödvändig know-how av nytt slag. De som är kompetenta kommer att klara sig och ha alla fördelar på arbetsmarknaden. Kärnfrågan lyder: Hur gör man för att ständigt vara i framkanten av förändringen och vilka möjligheter erbjuds till detta?

ESA KALELA

Posti Green

AUTA PAIKALLISTA VAMMAIS- JA TERVEYSTYÖTÄ.

LAHJOITA!

LIPASKERÄYS PRESIDENTINVAALIEN ÄÄNESTYSPAIKOILLA

LAHJOITA
PIVOLLA
050 44 88 242
pivo

PIENI
ele

PIENIELE.FI

OLEMME MUKANA KERÄYKSESSÄ.

Keräyslupa nro RA/2016/399 voimassa 1.9.2016 – 31.8.2018 koko Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.
Insamlingstillstånd RA/2016/399, insamlingstid 1.9.2016 – 31.8.2018, i hela Finland förutom Åland.